

κιμάζη τὸ σπαθί (του καὶ νὰ βγαίνη στὸ κονταροχτύπημα, πολεμώντας πρόσωπα καὶ ἰδέες, ξένους καὶ δικούς του, κατὰ τὴν ὥρα καὶ κατὰ τὴν περίστασι, Πολύκροτα τὰ μαλλώματά του μὲ τὸ Χατζιδάκι. Μοῦ εἶπε κάποτε γιὰ τὸν «Κοραῖ» τοῦ Θερεϊανοῦ πὼς ὅλα κανεῖς τὰ βρίσκει μέσα σ' αὐτὸ τὸ σύγγραμμα· μένο γιὰ τὸν Κοραῖ δὲ βρίσκει τίποτε. Τῆ σοφία τοῦ Κοραῖ τὴν τιμοῦσε καὶ τὴ διαλαλοῦσε· μὰ καὶ κείνον δὲν τὸν εὗρισκε ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τῆ χοντρή πρόληψη ποὺ θεωρεῖ βάρβαρη τῆ γλώσσά τοῦ λαοῦ καὶ ποὺ τόσα κακὰ μᾶς προξένησε. Σολωμὸ καὶ σολωμικούς δὲν ὑπόφευγε. Μὰ μήτε καὶ οἱ Σούτσοι, μήτε καὶ οἱ Ραγκαβῆδες, οἱ ὀπαδοὶ τῆς φαναριώτικης σχολῆς τοῦ γιόμιζαν τὸ μάτι. Ὁ Σ. Ζαμπέλιος δὲν ἤξερε τί ἔγραφε στὸ ἔργο του «Πόθεν ἡ λέξις τραγουδῶ». Τοῦ Βικέλα τοῦ ἔφαλε τὸν ἀναβλαβόμενον. Πικρότατα φανέρωσε τὴν ἀντιπάθειά του κατὰ τοῦ Βαλαωρίτη. Ἄνρωτάτε καὶ γιὰ τὸ Ραῖδη, δὲν ἔλαβε καιρὸ νὰ ἀπαντήσῃ στὶς ἀναησίες του. Τοῦ Κρουμπάχερ τὸ κήρυγμα γιὰ τῆ γλώσσα μας τὸν ἐξερέθισε· μαθαμὲ πὼς πῆρε νὰ τἀποκριθῆ· μὰ δὲν τὸν ἀφίσαν τὰ χροῖνια. Καὶ μὲ φίλους του ἀκόμα, σὺν τὸν Πανταζίδη, λογομάχησε.

Ὅταν ὁ Βλάχος, εἰσηγητὴς τοῦ Φιλαδελφείου, θέλησε νὰ μιλήσῃ γιὰ τὴ νέα μας ποίηση, ἐδῶ καὶ δεκάξη χρόνια, σὺν κριτικὸς, καὶ σὲ γλωσσολόγος τάχα, καὶ χρίος μου θεώρησα, νέος ἐγὼ, νὰ τοῦ ἀποκριθῶ μὲ κάμποσα ἄρθρα μου στὴν «Ἐφημερίδα» τοῦ Κορομηλά, ὁ Βερναρδάκης ἔγραψε τότε σ' ἕνα φίλο του· «Αὐτὰ κανεῖς δὲν τὰ ξέρεῖ καλά, οὔτε ὁ Ἄγγελος.» Ὅσο γιὰ τοὺς ποιητὲς ποὺ φάνηκαν ἀπὸ τὸ 1880 καὶ πέρα, τοὺς ἔριχνε ὅλους ἀνάκατα στὸ ἴδιο καταφρονετικὸ καλάθι. Τὸ θεώρησα ὡς δείγμα ἐξαιρετικῆς προσοχῆς πρὸς ἐμὲ ὅταν κάποτε μοῦ μίλησε συγκαταβατικὰ γιὰ ἕνα ποίημά μου στὰ «Μάτια τῆς ψυχῆς μου», τὸ «Κήρυγμα τῶν Ὑδραίων», τὸ πρῶτο του καὶ τελευταῖο μιλῆμα γιὰ στίχους μου. Μὲς ἀπ' ὅλη τὴν ποίηση τῶν νεώτερων Ἑλλήνων δύο ἔργα κήρυξε δημοσίᾳ ἀριστουργήματα: τὸ «Φιλί» τοῦ Ζαλακώστα (Μιά βοσκοπούλ' ἀγάπησα κτλ.) καὶ τὸν Ὀλυμπιακὸ Ὑμνο τοῦ Γραφειάδη τῆς Κρήτης, γραμμένο σὲ γλώσσα καὶ σὲ μέτρο, πιθαρικὰ καὶ τὰ δύο. Ὡς εἰσηγητὴς τοῦ βουτσινάϊου ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ ἔδωκε τὸν τελειωτικὸν χαραχτηρισμὸ τοῦ Παράσχου. Πρωτοφανερῶθηκε σαξίπηρος φλογερὸς μὲ τὸν πρό-

λογο τῆς «Μαρίας Δοξαπατρῆ». Ὑστερα ὁ Ἑυριπίδης τοῦ ἔδωσε καθε τοῦ θαυμασμὸ σχεδὸν πρὸς τὸν παγκόσμιον ποιητὴ. Καὶ ἡ ρομαντικὴ του φούρια ξεθύμανε στὴ λατρεία τῶν ἀρχαίων τραγικῶν, ἀλλὰ Γκαίτε. Κ' οἱ πῖο μεγάλοι τὸν ἀφίαν ἀδιάφορο, ἢ τότε σκανταλίζαν. Κάποτε μοῦ ζήτησ' ἕνα τόμο τοῦ Ἰψεν. Ὑστερ' ἀπὸ μέρες μοῦ τὸν ξαναγύρισε μὲ ἀπελπιστικώτατο μορφασμὸ. Στὸ ἀριστοῦργημα τοῦ Δοστογιέφσκη «Τὸ ἐγκλημα καὶ ἡ τιμωρία» δὲν εἶδε παρὰ κακουργήματα ποὺ τὸν κάμανε νάνατριχιάση.

*

Μὲ τὸ Γκαίτε, τὸ γαλλνὸ, τὸ μουσικὸ καὶ τὸν καθολικὸ νοῦ, ποὺ τὰ καταλάβαινε ὅλα, δὲ δίνετ' εὐκολα καὶ συχνὰ νὰ μοιάζουμε θνητοὶ ἐδῶ κάτω. Πολὺ περισσότερο ὁ Βερναρδάκης ποὺ δύσκολα μπορούσε νὰ μπάσῃ τὸ ἐγὼ του σὲ ἄλλα ἐγὼ, ὅσο κι ἂν εἴτανε δραματικὸς συγγραφεὺς, καὶ ποὺ εἴτανε τοῦ πάθους σκλάβος, καὶ ποὺ τὸν Ἑυριπίδη ἴσα ἴσα γιὰ τὴν παθητικὴ του δύναμη τὸν ἀγάπησ' ἐτσι, δύναμη ποὺ τὸν ἔκαμε νὰ φανῆ χαμηλότερος μπροστὰ στὰ μάτια μεγάλων κριτικῶν, ἀγνάντια ἀπὸ τὰ γιγάντια ἀναστήματα τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ Σοφοκλή. Ὅμως ὁ Βερναρδάκης ἂν εἴτανε ἡ φαντασία του πῖο πολὺ δημιουργικὴ, κι ἂν τόνε βοηθοῦσαν ἐξωτερικὲς περιστάσεις, κι ἂν εἴρισκ' ἕνα γλωσσικὸ ὄργανο ποὺ νὰ κἀνῃ σωστὰ τὴ δουλειά του, θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ γιὰ μᾶς ἕνας Καρνεούτσος.

Θυμοῦμαι τὸ τραγούδι τῆς Σαπφῶς στὴ «Μαρία Δοξαπατρῆ» ἀπὸ τὰ καλλιτεχνικώτερα ποὺ ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἡ ποίηση τῶν καθχερευουσῶν σιμὰ σὲ κάποια ἄλλα τοῦ Ραγκαβῆ. Θυμοῦμαι τὰ χορικά τῶν «Κυφελιδῶν», σοφὲς προσπάθειες πρὸς ἀνάστασι τῆς ἀρχαίας κυρικῆς μετρικῆς καὶ μεγαλοπρέπειας. Θυμοῦμαι τὴν «Πέρδικα» τῆς «Φροσύνης» ποὺ ὁ ποιητὴς θέλει νὰ δείξῃ πὼς δὲν τοῦ εἶναι ξένη καὶ τοῦ δημοτικοῦ μας τραγουδιοῦ ἡ χάρη. Μὲ συγκινεῖ κάποιο ἀντάμωμα καὶ στὸ Βερναρδάκη—καθὼς σὲ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς πῖο ὑπέροχους τοῦ καιροῦ μας—τέχνης καὶ ἐπιστήμης. Ὁ καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἔγινε καὶ ποιητὴς τῆς Ἱστορίας. Ἐτσι καὶ ἡ ἐπιστῆμη μπορεῖ νὰ ροδοξσταθῆ ἀπὸ κάποιο φῶς ἀγάπης, καὶ ἡ τέχνη νὰ βάλῃ μέσα της οὐσία καὶ δύναμη. Ἀδιάφορο πὼς δὲν κατορθώσανε στὴν περίστασι τούτῃ τὰ δύο στοιχεῖα νὰ χωνευτοῦν ἀρμονικὰ τὸ ἕνα μέσα στὸ

ἄλλο· ἀδιάφορο πὼς μῖσα στὴν ποιητικὴ του ἐργασία ὁ διαβασμένος, ὁ ἑλληνοστῆς, ὁ ἱστοριογνώστης ἀδικοῦνε τὸν ξαναδημιουργὸ τῆς ζωῆς τραγουδιστῆ. Ὁ Βερναρδάκης δὲν ἔρχισε τὸ ἔργο του, καθὼς εἰ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς, μὲ τίς ἀπαραίτητες συλλογὲς στιχῶν τῶν εἴκοσι χρονῶν. Ἄρχισε μὲ ποίημα σπουδῆς, μὲ τῆ βυζαντινὴ παράδοσι τῆς «Εἰκασίας». Μόνον στίχοι τοῦ ποὺ βρίσκει μὴ πνοὴ ρομαντικὴ βύρωνικὴ εἶναι ὁ ἀτελειώτος «Πλάνης». Μὲ τὰ δράματὰ του ἀγγίξε σημαντικούς σταθμούς τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας μας ἀπὸ τὴν ἀρχαία Μερόπη ὡς τὴν Ἐυφροσύνη τῶν καιρῶν τοῦ Ἀλήπασσα. Στους «Κυφελιδες» μὲ ὅλο τους τὸ ἀρχαῖο ἐπανωφόρι, ὑπάρχει ἀκόμα πολὺς σαξίπηρος. Στὴ «Μερόπη» προξενεῖ ἐντύπωσι ἡ σκηνοπλαστικὴ τέχνη. Καὶ στὴν «Ἀντιόπη», ἐμπνευσμένη ἀπὸ ἐν' ἀπόσπασμα τοῦ Ἑυριπίδη, συμβιβάζει ὁ ποιητὴς καὶ τοὺς δύο γλωσσικούς τρόπους· μεταχειρίζεται πότε τὴν καθχερευουσα, πότε τὴ δημοτικὴν· μὰ τέτοιοι συμβιβασμοὶ εἶναι περιττοί, καὶ τέτοια διγλωσσία δὲ μπορεῖ σοβαρὰ νὰ ὑποστηριχθῆ. Τώρα τῆς δραματικῆς τέχνης, κι ἀπὸ αισθητικῆς κι ἀπὸ γλωσσικῆς λόγους, ἔχουμε ὅλως διόλου διαφρορετικὴ ἰδέα, κι ὅσο κι ἂν ἀρῆσῃ, κι ὅσο κι ἂν δὲν τὸ προσέχουν, τὸ δράμ' ἀρχίζει καὶ σ' ἐμᾶς νὰ μπαίνη στὸν ἴσιον δρόμο. Μὰ δὲ θὰ ἐμποδίσῃ αὐτὸ νὰ λογαριαστῆ ξεχωριστὰ μὴ μέρη ἀπὸ τὸν ἱστορικὸ ἢ σοφὸ ἐργασίον τοῦ Βερναρδάκη, ἀνίσως καὶ ἡ καθχερευουσα λογοτεχνία μας εἶναι γραφτὸ νὰ ζήσῃ, ἕς εἶναι καὶ σὲ κάποιες σελίδες τῆς φιλολογικῆς ἱστορίας.

Ὁ γέρο Weil, μέλος τοῦ γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ἑλληνοστῆς ἀπὸ τοὺς ἐπισημοτάτους, λογομαχησε μὲ τὸ Βερναρδάκη, ὅταν αὐτὸς τύπωσε στὴ «Ζωγράφειο Βιβλιοθήκη» τὴν περιφημὴ ἐκδόσι του τῶν «Φοινισσῶν»· ἡ λογομαχία κυρίως ἀπάνου στὸ δυσκολοξεδιὰλυτο ζήτημα τῆς ἀριστοτελικῆς καθάρσεως τῶν παθημάτων. Ὁ Γάλλος σοφὸς ἔκρινε σὲ μακρότατα ἄρθρα μέσα στὴ «Journal des savants» τὴν ἐργασία τοῦ Ἑλλήνα. Ἀναμμεσα σὲ ἄλλα ἀπορεῖ πὼς ὁ Βερναρδάκης δὲν πολυνοστιμίζεται τίς ἰδέες τῶν συντοπιτῶν του Πολυδεύκηδων καὶ Φρόνιων τοῦ 10 αἰῶνα ποὺ ἀγωνίζονται νὰ ξαναχυρίσουν τὴ γλώσσα στὸν καιρὸ τοῦ Ἰσοκράτη καὶ τοῦ Ξενοφάντα· ἀναφέρει τὴ γνώμη τοῦ Βερναρδάκη πὼς μὲ τέτοια σχολαστικὴ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς στὰ σχολεῖα μας, τὰ ἑλληνόπουλα χάνουν τὰ ἐφτὰ δέκατα τῆς παιδικῆς καὶ

ΨΥΧΑΡΙΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

Λοιπὸν ἔταν τὰ πηγαίνανε ταίρι ταίρι, δηλαδή τὸν περισσότερο καιρὸ, τὸ πρῶτ', ἐρχότανε τὸ καλὸ τὸ κοριτσάκι, κουβαλοῦσε κατὶ ἀπὸ δῶ, κατὶ ἀπὸ κεῖ, ἔφερε τὰ παξιμάδια, ἔφερε τὸ νερὸ γιὰ τὸν παιτέρν ποὺ εἶχε τὴ συνήθεια, ἴσως καὶ τὴ μάνια νὰ τὰ βρίσκῃ πάντα ὅλα στὴ θέση τους, καὶ ποὺ δὲν κοιμότανε ἂ δὲν τοῦ ἔστρωνε ἡ Κατινούλα τὸ κρεβάτι. Ἄπλωνε φρόνιμα ἡ μικρὴ ἀπάνω στὸ πάπλωμα ἕνα χρᾶμι ἀγορασμένο στὴ Βενετία, ποὺ τἀγαποῦσε πολὺ ὁ κ. Ἀντρέας, ἔβαζε τὸ μαξιλάρι, συγύριζε, κάποτε ἐπιανε καὶ τὴ σκούπα, μὴ σκούπα μηχανικὴ ποὺ μάζωνε τὴ σκόνη μέσα της καὶ δὲν τὴ σκῆριζε στὸν αἶρα, εἰδεμὴ δὲ θὰ τὴν ἄφινε ἡ Κατινούλα νὰ κυλιεταὶ στὰ σαρώματὰ. Ἐτσι τὰθῶο τὸ παιδί καὶ τἀπλοῖκό τὸ χωριατόπουλο εἶχανε μὴ καρδιά οἱ δύο καὶ σμίγανε μὲ τὴν καρδιά, σμίγανε κ' οἱ λογισμοὶ τους.

(* Ἡ ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

Μαζί της ἡ Κατινούλα εἶχε θάρρος, σὰ νὰ εἴτανε μόνη κατόμωνη μὲ τὸν ἑαυτὸ της καὶ λεπτέρη. Ὅταν τὴν πήγαινε στὸ μάθημα, τἀπομνησήμερο ἢ τὸ πρῶτ', ἔπρεπε νὰ κάμουνε κάμποσο δρόμο, γιὰτὶ τὸ σχολεῖο βρισκότανε ἀπὸ τᾶλλο τὸ μέρος τοῦ ποταμοῦ. Ἀμὰξὶ δὲν παίρνανε, παίρνανε τὸ λεωφορεῖο, κάποτε, τὸν Ἀη Δημήτρη, μὲ τὸν καλὸ καιρὸ, ἀνεβαίνανε κι ἀπάνω. Καθότανε ἡ Μοιρίττα κοντὰ στὴν Κατινούλα κι ἀρχίζε τίς κουβέντες· μὰ ἡ Κατινούλα, ποὺ τὸ λεωφορεῖο τὴ ζάλιζε, παρακαλοῦσε ἄξαφνα τὴ Μοιρίττα νὰ μὴν τῆς μιλή, κι ἀμέσως τὸ κοριτσάκι, ὅση ὄρεξη κι ἂν εἶχε γιὰ τὰ λόγια, ἐπιανε τὸ βιβλίον της καὶ διάβαζε, χωρὶς κἀνε νἀνοῖξῃ τὸ στόμα. Κοίταζε ἡ Κατινούλα τοὺς διαβάτες καὶ τίποτα δὲν ἔβλεπε· σὺν κούκλιὰ τῆς φαινόντανε οἱ ἄνθρωποι, σὰ φαντάσματα. Νόμιζε μάλιστα πὼς ὁ κόσμος τὴν παρακτηροῦσε, πὼς τὴ δειχνανε μὲ τὸ δάχτυλο καὶ τὴν περογλοῦσανε, τὴν περογλοῦσανε γιὰ χαμένη. Μὰ τί νὰ τῆς μέλη; Τῆς ἐρχότανε ἀκτανίτικη ἀδιαφορία γιὰ τὴ ζωὴ. Ἀμὰ γύριζε σπίτι, ἔλεγε νὰ πῆσῃ κάπου, νὰ μὴ σαλέψῃ, τίποτα πιά νὰ μὴν κάμῃ, νὰ ψοφήσῃ στὴ γωνιά της σὺν τὸ γέρικο τὸ σκυλί. Τὴν ἔρωγε ὅμως κ' ἡ συνειδήσι της, ποὺ τερπέλιαζε, ὅπως θαῖρο-

σε, καὶ τὴν εἶχανε ἀνάγκη. Ἐκανε πάλι κουράγιο. Ἡ τρομάρα της εἴτανε σὺν κατέβαινε πρῶτ' πρῶτ' νὰ συγυρίσῃ τὸ ἐργαστήριον τοῦ κ. Ἀντρέα, κι ἀπελπιζότανε ποὺ ἡ δύναμη της ἔλειπε, ποὺ ἴσως δὲ θὰ μπόρεσῃ διόλου. Ἀκκομποῦσε μὴ στιγμὴ στὸν καναπέ κ' ἐκλιγε δάκρυα πικρά. Συλλογιότανε τὴν Ὀλιὰ καὶ τὴ βρῆσάνιζε ἡ σκέψη ποὺ ἡ Κυρία δὲ θάρραζε νὰ ττέκεται ἡ Κατινούλα καὶ νὰ μὴ φροντίσῃ γιὰ τὸν Κύριο. Αἰγνεθε ἡ καμμένη, λὲς κ' ἔλιανε μέρη τὴ μέρη. Δὲν πονοῦσε καθάποτ', ἡ μέση της μόνον κάπου κάπου τῆς πονοῦσε καὶ τὸ κεφάλι. Δὲν ἔπαθε ὅμως ἡ κούρασι, καὶ τῆς ἔφερε πάντα καὶ πάντα, δίχως νὰ τὸ ξέρῃ, τὸ ἔμπημα ποὺ μαζωνότανε στὸ δεξιὸ της τὸ νεφρὸ.

Ἐκνάνιωνε ὡςτότῃ ἡ Κατινούλα στὸ ἐργαστήριον, κάθε φορὰ ποὺ ἄγγιζε, γιὰ νὰ σκουπίσῃ τὸ γραφεῖο, ἕνα κοντύλι, μὴ πέννα ἢ ὅ τι κι ἂν εἴτανε τῆς Ὀλιὰς. Τὸ σήκωνε, τὸ χάδεθε μὲ τὰ δάχτυλά της, τὸ παρακαλοῦσε. Λὲς κ' ἐπιανε κόνισμα. Εἶχε πεντέξη γραφεῖα ὁ κ. Ἀντρέας, τὸ καθένα γιὰ μὴ ἐργασία χωριστὴ—ἀλληλογραφικὰ, μαθηματὰ, μικρὲς μελέτες, μεγαλήτερες—καὶ στὸ καθένα κατὶ ἔβαζε ποὺ τὸ βρῆσάνιζε ἀπὸ τὴν πεθωμένη. Τὰ περισσότερα τᾶράδαζε ἀπάνω σὲ μὴ χαμηλὴ

της εφηβικής ηλικίας τους μελετώντας την αρχαία, χωρίς να μάθουν μήτε την αρχαία, μήτε πώς πρέπει να γράφουν και να μιλάνε σήμερα. Έλεεινολογεί ο Βερναρδάκης — λέει ο Weil — την κακή μοίρα τούτη, εν τούτοις υποτάσσεται σ' αυτή την κατάσταση, σε να είτανε τελειωμένο γεγονός, και ντύνει τις νεωτερικές ιδέες του με αρχαία φορέματα. Και τέλος σωστά και προφητικά ο φωτισμένος ελληνιστής, καμιά δεκαριά χρόνια πριν άκουσθη ο Κρουμπάχερ, σημειώνει τάκολουθα :

«Οί επιστήμονες (στην Ελλάδα) προσπαθούν να γράφουν και να μιλάνε καθώς κάνανε στον καιρό του Ξενοφώντα και του Ίσοκράτη. Και μήτε που τους φτάνει πώς άλλαξαν οι ιδιοί έχουν την αξίωση να επιβάλλουν την αλλαγή αυτή και στην κοινωνία και στο λαό. Λένε πως οι επιστήμονες πιτυχίνουε στην παραξενή αυτή προσπάθεια· μα και τέλεια σήμερα κι αν είναι η επιτυχία του έργου τους, το έργο θάπρωτε να ξαναρχίση ύστερ' από ένατό χρόνια· γιατί η σοφία δεν μπορεί να λυσοδόση τη ζωή».

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΛΑΛΗΘΕΙΕΣ ΚΑΙ ΨΕΜΜΑΤΑ

(Ίστορίες για παιδιά και φιλοσόφους.)

ΨΕΥΤΡΑ ΑΓΑΠΗ

Τού αγαπητού μου Έθμονα.

Ήρθε η νύχτα και το χωριό, σε μια ψυχή, γλυκοκοιμήθηκε στην πλαγιά του βουνού. Ο Ύπνος έδωσε στην αγκαλιά του σπίτια, δέντρα και ανθρώπους. Σε λίγο τ' ελοστρόγγυλο φεγγάρι, τσυχό και βουβό, σε να μην ήθελε να παραξή τον όμορφο ύπνο, πρόβαλε απ' την ψηλή κορυφή και ψήλωσε πάνω απ' τα λευκά σπιτάκια. Το φώς του χύθηκε σιγαλό σ' όλα γνωστά μέρη. Πλημμύρησε ελόγγυρα, χύθηκε ανάμεσα σε κλαδιά, γλύστρησε σε ανοίγματα των περκαθριών, κατέθηκε από τις σαθρωμένες στέγες, πέρασε από τρύπες και χαραμάδες και μοίρασε από ένα γλυκόν όνειρο σε κάθε κρεβάτι.

Μονάχα στο στρώμα της όμορφης χήρας δεν μπόρεσε ναόρησε το χάρισμά το. Καθώς γλύστρησε απ' τη σχισμάδα του περκαθριού, αντίκρουσε δυο μεγάλα μάτια, όρθάνοιχτα, γεμάτα δάκρυα. Φίλησε τα δάκρυά της και της χάιδεψε το γλωμ πρόσωπο.

βιβλιοθήκη που της χρησίμευε κι όπου φύλαγε από τότες τα βιβλιόκρια της ο Αντρέας. Τάλλα τα βιβλία, όλα παστρικά κι όλα θεμενά, γεμίζανε καμια δεκαριά θεόρτικα βάζια, που από δυο μεριές του έργαστηριού, κολλητά στον τοίχο, ανεβαίνανε κάμποσο ψηλά και λογαριάζανε ως όχτώ κ' έννιά μέτρα μήκος. Όταν έμπαινε, δεν έβλεπεσ παρά βιβλία. Σε μιάν άκρη, εκεί που σείγανε οι δυο άνοιχτές βιβλιοθήκες, παραλλήλα μπροστά τους, με τα κλειστά της τα περκαθριούλα στα δυο πλεθρα, γυάλιζε η νόστιμη βιβλιοθηκούλα, χαριτωμένη και μυστική. Πίσω της, δηλαδή ανάμεσα βιβλιοθηκούλα και βάζια, ύψωνότανε μια κινητή ζύλινη σκάλα, για να πάς όπου δεν έφτανε το χέρι μονάχα. Πάντα, προτού πάς το βιβλίο που γύρευε, ο Αντρέας, από πάνω απ' τη σκάλα, έβριχνε μια τρυφερόλυπη ματιά στη βιβλιοθηκούλα και στο γραφείο της Όλιας, που το κρατούσε απαράλλαχτα όπως εκείνη του τάφρισε, με την καρεγλίτσα της τη μεταξωτή, σαν πιασμένο μεταξύ στα δυο περκαθριούλα της βιβλιοθηκούλας, και για να ανοιγοκλεινούνε πιο έρκολα, στημένο λοξά. Το ήξερε η Κατινούλα πως ο αφέντης συχνιπήγαινε από κεφ. Λοιπόν, όση κούραση κι αν έννοιωθε, όσο κομμένη

— Γιατί δεν κοιμάσαι, όμορφη χήρα ; Σούφερα ένα γλυκόν όνειρο...

— Ο ύπνος έφυγε από τα βλέφαρά μου και τόνειρό μου το βλέπω μ' ανοιχτά τα μάτια...

Η όμορφη χήρα συλλογιζότανε τον καλό της, που την άφισε κ' έφυγε τόσο βιαστικά, λέγοντάς της πως θα ξαναγύριση και δεν ξαναγύρισε. Και δεν ξαναγύρισε γιατί ο Χάρος τον βρήκε στον δρόμο του και τον πήρε μαζί του. Σαν είδε το φεγγάρι, άντρείψε ο καμώσ της.

— Φεγγαράκι μου, δείξε μου το δρόμο, να πάω να βρω τον καλό μου.

Το φεγγαράκι έχάιδεψε τα ξανθά της μαλλιά με καλοσύνη.

Τότες η όμορφη χήρα σκούπισε τα δάκρυά της πετάχτηκε απ' το στρώμα, φόρεσε τα μαύρα της, ρούχα, σκέπασε το ξανθό της κεφάλι με τη μαύρη μαντύλα και βγήκε σαν ήσκιος απ' την πόρτα.

— Φεγγαράκι μου, δείξε μου το δρόμο, να πάω να βρω τον καλό μου.

Ο καλός της, δυο χρόνια τώρα, κοιμότανε έρημος και μονάχος κι αυτός, κάτω απ' το ψηλό το κυπαρίσι, στην αύλη του μοναστηριού. Η όμορφη χήρα πέρασε στενά και σταυροδρόμια, πέρασε χωράφια και ρηματιές, για να φτάση στον καλό της, να τον συντροφιάση δηλ τη νύχτα, να του πη τα μυστικά της αγάπης.

Το φεγγάρι της έδειξε το δρόμο και την έφερε ως την πόρτα του μοναστηριού. Τα πουλιά και τα κυπαρίσια τη γνωρίσανε από μακριά και την καλοδέχτηκαν μ' αγάπη και ψυχοπόνια.

Σαν έμπηκε μαυροντυμένη η νυφούλα στην αύλη του μοναστηριού, προχώρησε αλαφροπατώντας στο παχύ χορτάρι και στάθηκε μπροστά στο μνήμα του καλού της. Τα δάκρυά της τρέχανε σιγαλά μέσα στο φώς κάτω απ' τη μαύρη μαντύλα, όπως τρέχανε κάτω απ' το λευκό πέπλο, την ώρα του γάμου. Κάθισε στη ρίζα του κυπαρισιού κι' άγκάλιασε την πέτρα του τάφου. Το άσπρο και χλωμό της χέρι χάιδεβε γλυκά κι' αλαφριά την κρύα πέτρα, σαν κορμί αγαπημένο.

— Πώς είσαι κρύος, αγάπη μου, σαν το μάμαρο ! Το αγιάζι της νύχτας σε πάγωσε, καλέ μου...

Έσκυψε και ζέστανε την πέτρα με την άναπνοή της.

Ένα άηδονάκι, που είχε ζυπνήσει απ' το φώς του φεγγαριού, και τινάζε τις φτερούγες του άπάνω

κι αν είτανε, του κάκου ! Έπρεπε να ζυγώση ως το ίσρι, καθώς τόλεγε, και κάποτες από τον κενόπε όπου έπεφτε μια σπιτούλα νανάσάνη, περνούανε με θέληση τάρρωστημένο δουλικό ίσα με το γραφείο, για να παστρέψη, για να φροντίση, για να μιλήση της Κυρίας.

Κοιτάχτε όμως τί βάρβαρα που είναι αξιος να φερθη ένας άθροπος καλός. Τη χρονιά εκείνη, ο κ. Αντρέας είχε άπειρες δουλειές. Έβγαινε πρώτη φορά υποψήφιος στο Γ' κλιτικό Ίστιτούτο κ' έπρεπε να κήμη βίζιτες και βίζιτες, τριάντα έννιά με την άρχη, επειδή σκράντα είναι οι ακαδημαϊκοί και για να γίνης μέλος, χρειάζεσαι φυσικά ένας από τους παράντα να πεθάνη. Ο κ. Αντρέας Όλπιέρας, χωρίς να είναι, όπως λένε στο Παρίσι, κενάνας ξεβράκκωτος πανκατάτης, περνούσε για τέτσιος η τον περνούσανε, γιατί σύφεραε στώς αντίπαλούς του και γιατί στα πολιτικά και θρησκειακά ζητήματα, πολύ συγγενόθουε τρομερά τή Γαλλία, που είναι καλίτερα ένα ζήτημα και τα δυο, πήγαινε ο κ. Όλπιέρας πιο άπρόσκαμ από τους συνάδέρφους του κι από άλλους πολλούς συμπολίτες του. Έίτανε, κατά το συνηθισμένο τον όρο, προχωρημένος στις ιδέες. Ο φιλοσοφικός του κι άνεξάρ-

στό ψηλό κλαδί, ψυχοπόνισε την όμορφη χήρα και της είπε με φιλή φωνούλα :

— Άδικα κλαίς και δένεσαι, όμορφη χήρα. Ο καλός σου δεν σ' άκούει, γιατί ο καλός σου δεν είναι εδώ.

Η όμορφη χήρα ξαφνιαστικη απ' τη φωνούλα του άηδονιού.

— Καλό μου πουλί, του είπε. Έσύ που συτροφείεις τον καλό μου και κανουρίζεις τον ύπνο του, για πές μου που βρίσκεται, για να πάω να τονέ βρω.

Το άηδόνι ξανακλήθηκε με καλοσύνη.

— Κάθε νύχτα ο καλός σου, σηκώνεται απ' το χώμα, φεύγει μακριά και με την αύγή ξαναγυρίζει.

Η όμορφη χήρα ληχτάρησε από αγάπη.

— Για πές μου, καλό πουλί, του ξαναείπε. Έσύ που βλέπεις μακριά, απ' το ψηλό κλαδί σου, για πές μου, που πάει ο καλός μου ;

— Άλλοίμονο ! Δεν ξέρεις, φτωχή γυναικούλα, που πάνε οι πεθαμένοι ; Όταν η νύχτα άπλωθη άπάνω στα μνήματά τους, πάνε και βρίσκουν τις αγάπες τους.

— Κακό πουλί ! είπε μ' έναν άναστεναγμόν η όμορφη χήρα. Κακό πουλί, γιατί παίζεις με τον πόνο μου ; Έγώ είμαι η αγάπη του και πέρασαν νύχτες και νύχτες κι' ο καλός μου δεν ήρθε να με βρή.

Το άηδόνι ψυχοπόνισε την όμορφη χήρα και της ξαναμίλησε με γλυκύτερη φωνούλα.

— Αν είσαι έσύ η αγάπη του, ο καλός σου έφυγε βιαστικός για να σ' ανταμώση. Γύρισε στο σπίτι σου και στρώσε το νυφικό σου κρεβάτι, πριν προβάλλη η αύγούλα. Γιατί αν άργήσης ακόμα, δε θα προφτάσης τον καλό σου

Η όμορφη χήρα άναστενάξε πάλι.

— Για πές μου, καλό πουλί, έσύ που βλέπεις μακριά, απ' το ψηλό κλαδί σου, ποιά δρόμο πήρε ο καλός μου, για να τον συντύχω στο δρόμο να τον συντροφιάσω στο φτωχικό μας. Είναι, δυο χρόνια που λείπει και θα ξέχασε το σπίτι του και δε θα βρίσκη την πόρτα της καλής του και θα γυρίση μες στην άγρια νύχτα σαν κολασμένος. Πές μου, καλό πουλί, ποιά δρόμον έπήρε, για να πάω να τον συντύχω.

Το άηδόνι κατέθηκε ένα κλαδί χαμηλότερα και ξαναείπε στην όμορφη χήρα.

— Βλέπεις το μεγάλο δρόμο με τις ψηλές τις λευκές ; Άποκει έπήρε ο καλός σου. Έπέρασε τη

τητος νοός, ο θετικός και λέπτερος από κάθε πρόληψη, γύρευε μόνο και μόνο την αλήθεια. Η αλήθεια όμως η δική του δεν έμοιαζε με την αλήθεια όλωνώνε. Για τούτο και στις βίζιτες που έκνε, μερικοί του το βροτούσανε βαρή. Μά ο Αντρέας που είχε κρίση και που ήξερε κάπως τάρρωπικα, δεν άπορούσε μ' άφτό. Κάτι άλλο τονέ χολόσκανε. Χολόσκανε με τις βίζιτες που του παίρνκανε τόσο καιρό, που δεν τον άφίνκανε ήτυγο, παρά του κόφτανε την ταχτικότη του την έργασία, την κωνοσιμένη του τη ζωή. Λοιπόν πεκαίτουσε βιαστικά το έργαστήρι του, άνέβαινε στην κρεββατοκάμερή του, ντυνότανε γλήγορα, βρολοούσε ως την άλλέα η ως την πόρτα, κάποτες ξεχνούσε τίποτος άπάνω, γάντια η μαντίλι, φώναζε την Κατινούλα, κινιούλα η του, το φέρη. Ότι που άκουγε η Κατινούλα τη φωνή, την έπιανε τρουάρα. Θα μπορούση άραχες η δε θα μπορούση να πάη ως την κρεββατοκάμερα και να γυρίση ; Στοκότανε μια στιγμή κάτω στη σκάλα και την πνίγανε τα δάκρυα. Έπειτα έβαζε τα δυνατά της και του έφερνε τρεχάτη εκείνη που ζητούσε.

Ο κ. Αντρέας έννοιετι πως άφτό μήτε τα φανταζότανε. Θάρρω μάλιστα πως μ' όλη τη βιάση κι όσο πρόφτανε να συλλογιση τέτοια πράμα-

ρηματιὰ σὰν ἀστραπή καὶ σταμάτησε κοντὰ στὴ μαρμαρένια βρύση. Ἐκεῖ κάτω ἀπὸ δύο γέριες βαλανιδιές εἶναι τὸ σπίτι τῆς καλῆς του.

Ἡ ὁμορφὴ χήρα ἔβαλε ἓνα βαθύ ἀναστεναγμό καὶ σωριάσθηκε στὸ χῶμα. Τάναφυλλήτᾳ τοῦ στήθους τῆς γεμίσανε τὸν αἶρα.

— Ἀλλοίμονο! στέναζε βαθεῖα. Ἀλλοίμονο, εἶπε μέσα τῆς, σ' ἐμένα! Αὐτὸ τὸ σπίτι δὲν εἶναι τὸ δικό μου. Αὐτὸ τὸ σπίτι εἶναι τῆς ξελογιάστρας ποὺ ξελόγιασε τὸν ἄνδρα μου. Καὶ τώρα σηκώνεται ἀπ' τὸ χῶμα καὶ πάει καὶ τὴν βρῖσκει. Ἀλλοίμονο σ' ἐμένα! . . .

Τὸ καλὸ πουλὶ δὲν ἔκουσε τὰ πρᾶξα καὶ τῆς χαροκαμένης. Μόνο σὰν τὴν εἶδε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ δέρνεται, ἐπήδησε ἓνα κλαδί παρακάτω, ἔσκυψε ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι τῆς καὶ τῆς εἶπε :

— Γιατί κλαῖς καὶ δέρνεσαι, ὁμορφὴ χήρα; Ἀργεῖ ἀκόμα ἡ αὐγή. Σῦρε στὸ σπίτι σου καὶ στῶσε τὸ νυφικό σου κρεβάτι, γιὰ νὰ σὲ προφτάσῃ ὁ ἀγαπημένος σου.

Ἡ ὁμορφὴ χήρα ἀναστεναγνάζει καὶ εἶπε : — Καλὸ πουλὶ, τὸ νυφικό μου κρεβάτι τόχω στρωμένο ἰδαίτερα. Ὁ τὸν περιμένω ὡς πού νὰ γυρίσῃ.

Τὸ ἀηδὸνι πῆδησε πάλι στὸ ψηλὸ του κλαδί καὶ σῶπασε. Ὅταν ἤρθε ἡ αὐγούλα, ἡ ὁμορφὴ χήρα εἶτανε ἀκόμα ξαπλωμένη στὴ ρίζα τοῦ κυπαρισσοῦ. Καὶ δὲν ἔβλησε πιά. Ἀνοιξάνε ἓνα λάκκο δίπλα στὸν ἄλλον καὶ τὴ βάλανε νὰ κοιμηθῇ κοντὰ στὸν καλὸ τῆς.

Τὸ ψηλὸ κυπαρίσι σαλεύει λυπητερά ἀπάνω στὰ ζευγαρωτὰ τὰ μνήματα. Κι' ὁ κόσμος ποὺ πλημμυρίζει τὸ μοναστήρι, καθὲ γιορτῆ καὶ Κυριακῆ, μακαρίζει τὰ δύο τάγαπημένα, ποὺ κοιμούνται ἀχώριστα πλαί-πλαί. Κ' οἱ ἀρραβωνιασμένοι μὲ τὰ ταῖρια τους, σὰ θέλουν νὰ πιάσῃ ὁ ὄρκος τους καὶ νὰ ριζώτῃ ὁ ἔρωτάς τους, ἔρχονται κ' ἐμόνουν ἀπάνω στίς δύο ταφόπετρες.

Μόνο τὰηδὸνι στὸ ψηλὸ κλαρί μυρλογοῖ καὶ λέει. Μυρλογοῖ καὶ λέει τὸ μυρλόδι τῆς ψεύτρας τῆς ἀγάπης.

Φρεατίδα 5 Νοεμβρίου 1906.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΘΑΙΜΜΕΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Πύρρον τὰ μονοπάτια ν' ἀνεβῶ φοιτᾷ δὴ... Κάτω μὲ γὰρ κρῖμα ἀπάνω μου βαθαίνει Καὶ δὲν εἶμαι ἀξίος πιά νὰ Σ' ἀγαπάω, ὦ κόρη Σὲ κορυφὲς λευκῶν οὐρανῶν ὑψωμένη...

Καὶ πάω σὲ μιὰ κρυφὴ σπηλιά καὶ κλαίω καὶ κλαίω... Πῶς πέταξε ἡ ἀγάπη μου, σὰν ἀγγελουδί! Καὶ τώρα μέσα στὴ σπηλιά τὸ τελευταῖο Τῆς γλυκοτραγουδοῦ θλιμμένο τῆς τραγουδί...

Ἡ ἀγάπη σου πέθανε τόξα μὲ τὰ φύλλα... Πῆγαινε στὸ ναὸ νὰ ἐξαγιοθῇ τῆ: φύσης, Καὶ τοὺς ὁρατοὺς καιροὺς, ὡς ποῦ νὰ θάουνε, φύλα. Πῶς θὰ μωροῦς ἀγὰρ τὴν ἔξαγογήτῃς...

Λίριον, 10 τοῦ Τριμητῆ 1906.

ΛΟΕΓΓΡΙΝ

ΤΟ ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ

Σ' ἓνα ἀρθράκι τοῦ «Ἀγών», 28 Δεκεμβρίου 1906» διάβασα τέτοιοῦτα «Ἀλλὰ καὶ ἄλλο διδάσκόμεθα ἐκ τῆς δίκης ταύτης. Μάρτυς τις ἐξεταζόμενος περὶ τῆς ἡλικίας του, τῆς καταγωγῆς του, τοῦ ἐπαγγέλματός του καὶ ἂν μὴ πληρώμεθα ὁ μάρτυς οὗτος ὑπῆρξεν ὁ σύζυγος τῆς οὐνευθείας «Σπυριδοῦλας, τῆς ὑποψηφίου νόμφης, δι' ἣν διεπραχθῆ τὸ ἐγκλημα ἀπεκρίθη: Ἐγὼ εἶμαι τὸ γυναικὶ τῆς Σπυριδοῦλας! Ἡ ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς βέλλητικῆς γλώσσας σύγχυσις τῶν λέξεων ἔφθασε μέχρι τοσοῦτου, ὥστε νὰ ἐκλάβῃ τὴν γυναῖκα ὡς σημαίνουσαν τὸν ἄνδρα!»

«Καὶ ὁ μάρτυς οὗτος ὁ τὴν φωνὴν ἀύνειτος, ὡς ἔλεγον διὰ τοὺς βαρβάρους τὴν φωνήν, οἷς ἀπηγορεύετο ἡ μῆσις εἰς τὰ ἑλευσίνεια μυστήρια, εἶναι ἡκάτοικος Μενιδίου, τοῦ ἀρχαίου δήμου τῶν Ἀχαρνῶν πολίτης, μίαν ὥραν μακρὰν τῶν... Ἀθηνῶν τῆς ὑπανελληνίου ἐστίας τῶν φώτων! Καὶ ὁ μάρτυς οὗτος ἀναμφιβόλως θὰ εἶναι κομπάρσος τοῦ Ζυγομαλαῆ, τοῦ Ράλλη ἢ τοῦ Λεβίδου, ἢ ἄλλου τινὸς ἡττικάρχου ἐξ ἐκείνων, ὧν ἀκούομεν τοὺς πυρίνους ὑπερὶ πατρίδος λόγους, ἀπὸ τῶν ἐξωστῶν ἢ ἐν τοῖς ὑπρίδοις. Καὶ περὶ τῆς πατρίδος ταύτης αἱ γενεαὶ ὑτῶν πολιτευτῶν τούτων ἐφρόντισαν τοσοῦτον, ὥστε

ἢ ἢ Σκόδρα ἀπετέλει πρωτεύουσαν βασιλείου ἢ ἢ Ἀττικὴ θὰ διεξεδίκετο ὡς χώρα ἀθηναϊκῆ. Τοσοῦτον ἐφρόντισαν περὶ τῆς ἐκπαίδευσως τοῦ λαοῦ οἱ μεγάλοι οὗτοι πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς Ἑλλάδος, ἢ παρ' ὧν ἀναμένει αὕτη τὴν σωτηρίαν τῆς. Ὅγνηθοῦντα χρόνοι ἐλευθερίας δὲν ἔρκεσκον, ὥστε νὰ ἀδιαδώσωμεν τὰ Ἑλληνικὰ γράμματᾳ, οὐδὲ μέχρι Μενιδίου καὶ ἡ ἐκπαίδευσίς τοῦ λαοῦ ἀπετέλεσε τὸ ἀντικείμενον τσακούτης φροντίδος τῶν ἐν Ἀττικῇ πολιτευομένων. ὥστε εἰς τὰ πρόθυρα τῶν Ἀθηνῶν νὰ ἀγνοῖται τί σημαίνει ἡ λέξις ἄνδρα: καὶ τί σημαίνει ἡ λέξις γυναῖκα!

Ὁ «Ἀγών» εἶναι ἓνα φύλλο σοβαρὸ καὶ τίμιον, ἀληθινὸ ὄργανον ἐρένης τῶν ἠθικῶν καὶ ὠλικῶν δυναμέων τοῦ ἔθνους, ὅπως γράφει στὸν τίτλο τοῦ ἀποκατατοῦ, εἶναι φημερίδα ἀπὸ τῆς σπάνιας ποῦ δουλεύουσι, χωρὶς κομματισμὸν καὶ χωρὶς ὑστερηβολία, μὲ ἀληθινὴ ἀφοσίωσι καὶ ἀγάπῃ γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδας, ποῦ χτυπᾷ ἀλύπητα κάθε στραβοπάτημα τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς καὶ γι' αὐτὴ ταχτικῶς τόνε διαβαζῶ μὲ φανατισμὸν ὅτι, κὶ ἂν εἴναι φανατικὸς καθαιρευσοσικος.

Πολὺ περίεργον ὅμως μοῦ φανηκε πῶς, αὐτὸς ποῦ ἔλα τὰ ξετάζει μὲ εὐλαχρίεια, αὐτὸς ποῦ πάντα γυρεύει νὰ βρῇ τὴν ἀληθινὴν αἰτία τοῦ κακοῦ, πῶς δὲν μπόρεσε νὰ φωτισθῇ ἀπὸ τὸ μαθηματὸ τὸ ἄλοφάνερο ποῦ δίνει ὁ κοκομοῖρος ὁ Μενιδιάτης σ' ὅλο τὸν ἐπίσημον Ἑλληνισμὸν, σ' ὅλους τοὺς βραχυμᾶνες τῆς Ρωμισσίνης ποῦ βαρτυοῦσι τόσα καὶ τόσα χρόνια σφιχτὰ ἀλυσοδεμένῃ τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν μὲ τῆς σκουριασμένες ἀλυσίδας τῆς καθαιρευσοσικῆς.

Ὁ «Ἀγών» δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ φανταστῇ πῶς φταῖνε οἱ ἄττικάρχαι γιὰ τὸ λάθος τοῦ Μενιδιάτη, ἂν ἔβλεπε χωρὶς τὰ θελαπὰ γυαλιὰ τῆς καθαιρευσοσικῆς ρουτίνας κὶ ἂν ἐφοίγνε μὲ ματιὰ ἀπροσεχτικῆ σ' ὅτι γίνεται σ' ὅλη τὴ Ρωμισσίνῃ ἀπὸ πέρα ὡς πέρα. Ὅτι γίνεται στὴν Ἑλλάδα στὸ Μενίδι, τὸ ἴδιον γίνεται καὶ στὴν Ἡπειρὸ καὶ στὴν Ἀρβανιτιὰ, τὸ ἴδιον στὴ Μακεδονία καὶ στὴ Θράκη, τὸ ἴδιον σ' ὅλη τὴν Ἀνατολή. Χιλιάδες λίρες ζυδαυτήκανε καὶ ζυδαυόνται καθὲ χρόνον γιὰ σχολικὰ καὶ γιὰ δασκάλους καὶ γιὰ βιβλία, οἱ γυνοὶ στέλλανε καὶ στέλλουσι τὰ παιδιὰ τους στὰ Ἑλληνικὰ σχολικὰ μὲ πίστη καὶ μὲ φανατισμὸν, οἱ δασκάλοι δουλεύουσι ἀκούραστα καὶ μὲ ζῆλον γιὰ νὰ μαθῶσι στὰ Ρωμισσικὰ ἐκείνο ποῦ θαρροῦσι πῶς εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ γλώσσα, τὰ κατημένα τὰ παιδιὰ σπάνουσι τὰ κε-

τα, νόμιζε τὸ κάτω κάτω πῶς τὴν ὑποχρέωνε, ἀφοῦ τῆς εἶδεινε τόση μπιστοσύνη, ἀφοῦ ἐκείνηνε φώναζε κὶ ὄχι ἄλλους. Ὅτι κὶ ἂν κάνουμε, πάντα εἶναι κατώτερός μας θὰ μᾶς φωνῇ λιγώτερο ἄθροπος ἀπὸ μᾶς. Σὰ δὲν εἶματε περηφάνοι, σὰν εἶματε καταδεχτικοὶ, καμαρώνουμε, καὶ μᾶς καμαρώνουμε. Δὲ ρίχνουμε ὅμως καὶ μιὰ ματιὰ τῆς ἀγάπης, νὰ δοῦμε τί γίνεται ἀπὸ τὴν κοινωνία, στὴν ξένη μας τὴν ἀθροπότητα, τὴν ἀθροπότητα τὴν κατικὴν, ποῦ δουλεύει καὶ μᾶς δουλεύει. Ὁ Ἄντρεας ἀγκυπῶσε πολὺ τὴν Κατινούλα καὶ τὴν ἀγαποῦσε ἀπὸ τὴν ἀγάπῃ του γιὰ τὴν πεθαμμένην του τὴν Ὀλία. Κάτι τι ἀφτὸ καὶ δὲν εἶτανε κενὴς καρδιάς ἀγάπῃ. Ἄφῃσε ὅμως ποῦ δὲν ἔβλεπε τὴν ἀβρόσσια τῆς ἰδέας δὲν εἶχε, ὅταν τὴ φώναζε, πῶς τὴ φωνῆ του, ἴσκι ἴσκι γιὰ καὶ προτιμοῦσε τὴν Κατινούλα, τὴν ἀκούγε καὶ κάποιον ἄλλον στὸ σπίτι πρόσωπο μ' ἀγριο ἀρτί. Ἀπὸ τὴν Κερμαρία, πρὸ δύο χρόνων, γιὰ νὰ τοὺς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ φτώχεια, ἔφερε ἡ Κατινούλα τὸν ἀδερφὸ τῆς τὸν Πέτρο, ἐπειδὴ καὶ γυρέβανε δούλο τάφεντικῶς. Ἦρθε, παντρεύτηκε, πῆρε τὴ μαγέρισσα, ποῦ ἔτσι ἔγινε καὶ ὕψη τῆς Κατινούλας. Ἄξιον παλληκαριὸν ὁ Πέτρος, τίμιος, ἀφωσιωμένος, μὲ φιλάργερος. Ζουλιὰ-

ρης καὶ μ' ἓνα φιλότιμο βρωμικίον. Ζουλιὰ καὶ ἡ γυναῖκα του. Τῆ βία τὸς τάντρογγυνο μὲ τὴν Κκτινούλα, νὰ τὴν ἀνταμείψῃ ἐνοσεῖται γιὰ τὰ χρήματα ποῦ τῆς κόμισσε ὁ γάμος. Κὶ ὅλο τὰ ἴδια, ὅλο χρήματα ζήτουσαν. Ἀκολουθούσαν στὸ μαγειρεῖον σκηπῆς, τραγωδιῆς, ποῦ μὰτι δὲν εἶχε. Προβιὲς σηκωμένες, βρισιὲς καὶ κηγάδες. Λένε πῶς κάποτε γιὰ νὰ βρῶσθη τῆς φτάνει νὰ πικραθῇ στὰ γερὰ. Στοχάσου νὰ πικραίνεσαι κάθε μέρα, νὰ χολοσκάνης, νὰ στανχωριέσαι - καὶ νὰ φοβᾷσαι. Φιλνεταὶ μάλιστα πῶς καὶ ἄβρωστιας γυναικῆσιες καὶ περισσότερο ἀπὸ τῆς ἄλλες οἱ φρουσκυρῶστικες προέρχονται ἀπὸ ἠθικοὺς πόνους, πότε ξαφνικοὺς κὶ ἀστραποδρόνητους, πότε ἀκτάπαφτους καὶ δεινοὺς. Δοκίμαζε καὶ τοὺς δύο ἡ Κκτινούλα. Τὴν ἀφάνιζε. Ἰσως τὸ ἤξερε ἡ μαγέρισσα, ἡ Λουίζα. Ἰσως γιὰ νὰ τὴν ἐχρημάσῃ τῆς εἶπε πῶς τὸ αἷμα τῆς δὲ σημαίνει τίποτα, πῶς τάντερά τῆς καὶ τὴ θάπαθε καὶ θὰ περάσῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ποῦ προσμένε κ' οἱ δύο τὸ θάνατό τῆς ἀπὸ φιλαργυρία κὶ ἀπὸ ζουλιὰ, γιὰ νὰ βρῶσθη ἀφτὸι τοὺς παρᾶδες καὶ νὰ εἶναι μόνον στὸ σπίτι βασιλιάδες. Γιὰτί κὶ ὁ δούλος οὐνερέβεταὶ βασιλιάς, ἐνῶ ἐμεῖς τοὺς ἔχουμε δούλους ἓνα καὶ μῆτε σκύφτουμε νὰ κατκλάβουμε τί

γίνεται σὶ ἀ σκοτεινὰ τὰ βασίλια τῆς ἀμᾶθειας καὶ τῆς ἀνοσιείας, ποῦ πῶς πολὺ ἀπὸ τὴν κακία τὴν ἴδια, καταστρέφουσι τὸν κόσμον.

Ἡ Ζωή, ποῦ εἶναι καλοσύνη, ἔβλεπε ὡς τὸς μὲσα τῆς καὶ πῶς δυνατὸν, ἀφοῦ νικᾷ καὶ δὲν καταστράφηκε ὁ κόσμος. Ἡ Ζουλιὰ τῆς Λουίζας μωρετ καὶ νὰ σκᾶθηκε ἡ πρώτη σωτηρία τῆς Κκτινούλας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

Γιατροὶ καὶ γαιοικὰ.

Βάσταζε τὸ βάσανον τῆς Κκτινούλας ἀπὸ τὸν Ἄη Δημήτρη ποῦ γυρίσανε ὡς τὸ Γενάρη, καὶ μωροῦσε νὰ βροτάξῃ ἀκόμη περισσότερο, δίχως κἄνε νὰ δῇ γιατρόν, ἐπειδὴ τῆς λέγανε ἔλοι πῶς δὲν εἶτανε μὲγάλα πράματα, πρὸς τὰ συνηθισμένα τὰ γυναικῆσι, ποῦ ζῆ κανεὶς μ' ἀφτὰ καὶ βολεβεταὶ χρόνια ὡς κ' ἡ Ἄννα, ὅπως εἶδαμε, σηκωτικὴ δὲν εἶδνε, μὰ κ' ἡ Κκτινούλα μῆτε τῆ βία μὲ τὸ νοῦ τῆς τί ἀβρόσσια τὴν πλάκωνε καὶ κόντεβε γλιγῶρα νὰ τὴν ἀποσώσῃ. Ἐπειτα, ντρεπότανε καὶ τοὺς γιατροὺς, νὰ πᾶν ἀξέφωνα καὶ νὰ τοὺς πῇ καὶ τι μωστικὰ ποῦ εἶναι γιὰ κρῶσικα κὶ ὄχι γιὰ κωθέντα. Ποῦ νὰ βρῇ κούλας γιατροῦ; Κάποτε κ' οἱ πλοῦ-

φαλάκια τους για να μάθουνε τη γραμματική και το συνταχτικό, μα τί το όφελος, το παιδί δε μαθαίνει Ρωμαίικα, το παιδί βγαίνει από το σχολείο και δεν ξέρει να πη δυο Έλληνικά που να καταλαβαίνονται, γιατί έμαθε καθαρεύουσα κι όχι τη ζωντανή Ρωμαίικη ή σά θέλετε Έλληνική γλώσσα, τη μόνη ζωντανή γλώσσα που μπορεί να νιώσει ο κάθε Ρωμιός, που αν τη μάθαινε ο μικρός κουτσόβλαχος ή βουργαρόφρονος ή καραμανλής Ρωμιός δε θα ντρεπόντανε να τη μιλήσει με τους άλλους Έλληνοφώνους Ρωμιούς και δε θα κιντόνευε να κοροϊδεφτεί από δαύτους.

Αυτό έπρεπε να καταλάβη ο «Αγων» κι αντίς να πιάνεται με την πολιτική που τρώει το Έλληνικό κράτος, θα χτυπούσε την αληθινή αίτια του κακού, την αληθινή φάουσα που τρώει την καρδιά όλης της Ρωμιόσύνης και της σκλάβας και της λήφτερης. Χρόνια και χρόνια τώρα τήνε φωνάζουνε αυτή τη μεγάλη αλήθεια τόσο και τόσο αρχινώντας από το Βηλλαρχ και το Σολωμό ίσια με το μεγάλο μας το δάσκαλο τον Ψυχάρη, το βροντοφώνησε ο Φωτιάδης στο σφύ του το βιβλίο, μα δε θέλουνε να το καταλάβουνε.

Εκείνοι που πολεμούνε τη ζωντανή γλώσσα μπορούνε να διακριθούνε σε τρεις τάξεις, πρώτοι εκείνοι που από σφύρο, από τσαρλατανιά, από ζούλια τήνε χτυπούνε, αυτοί είναι παλιανθρώποι, είναι απλό σκυλόλογι που τρέχει όπου βρεί να κοκκαλιάσει κανένα κόκκαλο και μόνο περιφρόνηση τους αξίζει. Δεύτεροι έρχονται το μεγάλο πλήθος των νοικοκυραίων που μάθανε πέντε δέκα γράμματα, που ξέρουνε να πούνε που και που καμμιά Έλληνικοῦρα και που φαντάζονται έτσι πως ξεχωρίζουνε από το λαό και θαρρούνε πως παίρνουνε άπάνου τους ευγένεια σά δε μιλούνε όπως ο λαός· κι αυτοί δεν αξίζουνε τον κόπο να τους συλλογίζεσαι κανέναν, ούτε μπορεί και να τους αλλάξει τη γνώμη, αυτοί θακολουθήσουνε πάντα την επίσημη πολιτεία κι ό,τι κάμει αυτή, αυτό κι αυτοί θα κάμουνε. Τρίτοι έρχονται καμπόσοι αληθινοί πατριώτες που αληθινά αγαπούνε την πατρίδα και που φαντάζονται με τα σαστά τους πως αν άφήσουμε τους Αττικούς τύπους καταστρέφουμε την εθνική ενότητα και αρνιούμαστε την πατρίδα την Έλληνική. Αυτοί άγρορεύονται με τη λέξη Ρωμιός και Ρωμιόσύνη και δε νιώθουνε πόσο πατριωτικές και πόσο πιο Έλληνικές είναι οι λέξεις αυτές απ' όλες τις παπαρδέλες

τις ψευτοπατριωτικές «των έξωστων και των τριόδων». Σ' αυτή την τάξη μέσα είναι όλο τίμιοι και αληθινοί πατριώτες και σ' αυτή την τάξη είναι και ο «Αγων» κ' οι άναγνώστες του. Αν αυτοί οι άνθρωποι άποφασίζανε να κοιτάξουνε χωρίς πρόληψη, ά θέλανε κομμάτι να μελετούσανε το ζήτημα, θα βλέπανε πως εκείνο που άποδείχνει δλοφάνερα την αληθινή Έλληνική καταγωγή της Ρωμιόσύνης ίσια ίσια είναι η ζωντανή της γλώσσα που βάσταξε ζωντανή, άκολουθώντας τους κανόνες που κάμανε την Όμηρική γλώσσα να γίνη η Αττική, ως τα σήμερα στα χείλια του Έλληνικού λαού, ενώ η καθαρεύουσα είναι ένα ψεύτικο φιασίδι που τίποτα δεν άποδείχνει και που κατορθώνει μοναχά να ψευτίζει όλα γύρου μας, που δίδαξε στο Έλληνικό έθνος την ψευτιά, την ύποκρισία και την περιφρόνηση σε κάθε ζωντανό και αληθινό, που έκαμε το σημερινό Ρωμιό ή Έλληνα, ά θέλετε, να ντρέπεται για κάθε τι που του θυμίζει τους πατέρες του «ιδίω ενθυμίζει χρόνους δουλείας», ή καθαρεύουσα, που με τη φορεσιά την ψευτοαρχαία που φόρεσε, κολάκεψε μια ψεύτικη ιδέα, μια ψευτουπερηφάνεια του έθνους κάνοντας το να θαρρή πως μ' αυτή θ' άποδείξει την αληθινή του καταγωγή.

Αυτές τις αλήθειες πρέπει μια για πάντα να νιώσουνε οι αληθινοί πατριώτες και να ένωθούνε γκαρδικά με μας που πολεμούνε για το αληθινό καλό της πατρίδας, γυρεύοντας να δώσουμε στο έθνος να καταλάβη πως μόνο με γλώσσα που μιλιέται, που ζή πάνου στα χείλια ζωντανών ανθρώπων μπορεί να ζήσει και να προκόψη ένα έθνος που έχει την αξίωση να παίξει κάπιο ρόλο στη ζωή του. Ακόμα κι αν εΐτανε φτωχή κι αδύναμη η γλώσσα του πάλι είχε χρέος να τήνε καλλιεργήσει και να τήνε πλουτίσει να την κάμη επίσημη τη γλώσσα και μ' αυτή να διδάξει το λαό ό,τι πρέπει να ξέρη ένας λαός για να είναι δυνατός και της προκοπής.

Μα η ζωντανή και αληθινή γλώσσα της Ρωμιόσύνης σε λίγα χρόνια, άφότου έδειξε τους νόμους της ο Ψυχάρης, μπόρεσε να κάμη ό,τι άλλες γλώσσες χρειαστήκανε αιώνες για να καταφέρουνε· η γλώσσα μας η ζωντανή έδειξε πόση δύναμη έχει μέσα της και τί μπορεί να κάμη αν την περιποιηθούνε λιγάκι, έδειξε πως είναι το γνήσιο παιδί της αρχαίας Έλληνικής και πως έχει μέσα της όλη τη δύναμη της μάνας για να παραστήσει κάθε ιδέα ή ποιητική είναι η επίσημη, ένώνοντας όλη τη

λογοπλαστική δύναμη της αρχαίας με όλη τη συντομία και την άκριβολογία που άπαιτεί ο νεώτερος πολιτισμός και οι σημερινές ανάγκες.

Πρέπει να καταλάβη αυτή η τάξη της Ρωμιόσύνης η τιμία και πατριώτισσα πως μόνη τότε θ' άποδείξουμε στ' αληθινά πως είμαστε αληθινοί άπόγονοι «των Αρχαίων Έλλήνων» ότα σάν εκείνοι άφήσουμε κατά μέρος κάθε πρόληψη και κάθε ρουτίνα και γυρέψουμε να δοῦμε την αλήθεια κατάματα χωρίς να ντρεπόμαστε για τη ζωντανή μας γλώσσα, μα το έναντίο να περηφανευόμαστε για αυτή.

Πόλη 4 του Γενάρου 1907.

Υ. Γ. Είχα γράψει, φίλε Νουμά, τις παραπάνου γραμμές και τοιμαζόμουναι να σου τις στείλω σά διάβασα στη σημερινή «Πρόδοξ» πάλι για τη δίκη του Μίχα πως αυτός ο κακούργος νήστευε ταχτικά στη φυλακή και πως το ίδιο κάνουνε όλοι οι πιο πολλοί κατάδικοι στην Ελλάδα κι άπάνου σ' αυτό μια λάκαιρη ταρτίνα «διά την έλλειψιν της θρησκευτικής μορφώσεως συνεπεία έλλειπούς θρησκευτικού κηρύγματος».

Μα εύλογημένοι Χριστιανοί, πότε λοιπό θα νιώσει το ξερό σας πως κήρυγμα θρησκευτικό μόνο π' γίνεται σε ζωντανή γλώσσα έχει σημασία και πιάνει τόπο, είδεμη πάει του κακού, και πως είμαστε καταδικασμένοι να βλέπουμε αυτά τα πράματα όσο φωνάζουνε πως «εξυβρίζεται η θεία του Χριστού διδασκαλία διά της έκχυδαίσεως του Βίαγγελίου». Όσο οι φημερίδες, οι δασκάλοι, οι δεσποτάδες, οι Πατριαρχάδες και η επίσημη πολιτεία άποκηρύττουνε τη ζωντανή γλώσσα του Έθνους, πως θέλετε να μορφωθή ο λαός; Όσο οι ιεροκέρυκες αντί Ρωμαίικα μιλούνε άλαμπουρνέζικα πάνω στην έμβωνα, πως θέλετε, πως είναι δυνατός ο δυστυχισμένος ο Ρωμιός να καταλάβη τί θα πει θρησκεία και ήθικη;

Πόλη 6 του Γενάρου 1907.

ΓΙΑΓΚΟΣ ΧΑΤΖΗΣ

Του κ. Μανώλη Τριανταφυλλίδη το «Άνοιχτό γράμμα για το Γλωσσικό ζήτημα» που το είχαμε άναγγείλει για τοῦτο το φύλλο, θάν ταρχίσουμε από το φύλλο της άλλης Κυριακής, γιατί το σημερινό φύλλο πιάστηκε από ύλη που δεν μπορούσε να μείνει έξω.

Το άρθρο του κ. Τριανταφυλλίδη θα μπει σε 3—4 φύλλα στην άράδα.

σας σαστίζουνε μη ξέροντας ποιόνε να βρουνε και ποιός είναι ο κατάλληλος.

Βρέθηκε μοναχός του ο γιατρός, και κει που δεν το πρόσμενε η Κατινούλα. Μια βραδειά, ύστερις από το γέμα κι άφου σεβήρισε τάρεντικά, έλιπιζε η άρρώστη να ησυχάζη λιγάκι μόνη της στο μαγειρείο. Μα η Λουΐζα κι ο Πέτρος, αντίς να τραθηχτούνε από νωρίς στην κάμερή τους, καθώς κάνανε κάθε βράδυ, και μάλιστα με κάποιον επίδειξη, για ναποφύγουνε τάχα τη συντροφιά της, μείνανε μαζί της, με το σκοπό τους έννοείται. Πρόφαση γυρέβανε. Μόλις άνοιξε το στόμα της το κορίτσι, κι άρχισε από μέρος τους ο καθγός. Ο Πέτρος, και στα λόγια του και στην κορμωστασιά του και στη δύναμη του, είχε κάτι άπελέκητο, βάρβαρο και τρομαχτικό. Βροντοφώνουσε και σήκωνε τα χέρια· δεν τη χτυπούσε άκόμη, μα ο γρόθος του ζύγωνε σίδερο στο πρόσωπό της και στεκότανε ασάλεφτος και τεντωμένος. Φοβήθηκε η καχημένη, ζετινάχτηκε από την καρεγλίτσα όπου καθότανε, πετάχτηκε ως την πόρτα, να φύγη. Τόσο πολύ έτρεμε, τόση ζάλη της ήρθε που δεν έβλεπε την πόρτα της. Η φωνή της πνιγμένη στο λαιμό της. Πως κατώρθωσε άνεβδη ως άπάνω, ίδια δεν το καταλάβαινε.

Η μαγέρισσα όμως καταλάβαινε. Καταλάβαινε πως εΐτανε πια μετρημένες οι μέρες της Κατινούλας. Μέρες, ή μήπως και μήνες; Γύρισε και κοίταξε τον άντρα της. Αφτός, άφανισμένος πια τώρα και σά λαχανιασμένος από τη βράση του θυμού, ίσως και μετανιωμένος μέσα του, γιατί το κάτω κάτω αγαπούσε την άδερφή του, κοιτότανε με τα δυο μπράτσα του ξαπλωμένα στο τραπέζι του μαγειρείου κει το κεφάλι του χαμένο ανάμεσα στα πχύσχηκα μπράτσα του τα γυμνά. Η Λουΐζα σάπασε. Ευπνή γυναίκα και που από παιδί χρειάστηκε κάμποσες φορές να βάλη την ξυπνάδα της σ' ένεργεια, να δείξη, σάν έποσπε, και μαργαλιό και κακία. Ο πιο κκός άνθρωπος, αν το ξετάξης, δε φταίει φταίνε τα περιστατικά, φταίνε κ' οι γονιοί του, φταίει συχνότερα η κοινωνία. Γεννήθηκε μπαστάρδιο και δε γνώρισε πατέρα· καταφρόνιο και περιγέλοιο του χωριού της από μικρή. Έτσι έμαθε να ζουλέβη τους άλλους· έτσι ζούλεβε την Κατινούλα κ' έβαζε φιλία του άντρός της. Να που παντρεύτηκε, να που άπόχτησε κι άφτη ένα όνομα, ενώ πρώτα δεν είχε κανένα, το οικογενειακό όνομα της Κατινούλας. Μα όσο ζούσε κ' η νύφη της, έλεγε η Λουΐζα πως όνομα έμοιαζε λιγώτερο δικό της, πως ο κό-

σμος τις σύγκρινε κ' έβλεπε άναμεταξύ τους τη διαφορά, η κουριάδα νόμιμη, νόθο παλιονόμισσο ή άλλη, αν και παντρεμένη. Χωδεμένη του σπιτιού ή Κατινούλα—χαρά στα χάνια!—η Λουΐζα παρητημένη, ξωρισμένη, βιχημένη κάτω στους φούρους του μαγειρείου. Ός πότε θα τα βλέπη άφτά; Μόλις ρώτησε με το νου της και της ήρθε παράξενη περιέργεια. Τι άρρώστια να είχε καθφρό ή Κατινούλα; Μόνο οι γικτροί τα ξέρουνε τέτοια πράματα. Οι γικτροί ξέρουνε και τον καιρό που θέλει κάθε άρρώστια είτε για να γειάνης είτε—και για να μη γειάνης. Να την πάη λοιπό στο γικτρό; Δε φελα. Τι κέρδιζε η Λουΐζα; Όχι. Να το βολέψη άλλως. Η Λουΐζα να πάη και να του ζηγήτη. Μα θα σταθη άξια; Θα του μιλήσει για το άικ, ναί, ως εκεί κκλά. Κατόπι; Θα θελήσει ο άνθρωπος να το δη. Της κατέθηκε τότες μια ιδέα. Και καταχάρηκε. Είχε άκουστά πως οι φαρμακοπώληδες, στα φαρμακοπουλεία, να, τους φέρνεις κάτι σ' ένα μπουκαλάκι και σου κάνουνε φαίνεσαι το ξεδιάλυμα, την άνάλυση, έτσι το λένε, τη χυμική άνάλυση, σου δίνουν ένα χαρτάκι, που τα γράφει όλα όλα, το δείχνεις του γιατρού κ' είναι σά να σ' έβλεπε από μέσ με το γυαλί, σά νάβλεπε τάντερά σου

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10. — Για το Έξωτερικό φρ. 7φ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στα κίσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου, (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού ύπαιθρου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Έξαρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου [όδος Σταθίου, άντικρύ στη Βουλή]. Στο Βόο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.

Η συντρομή πλερώνεται μπριστα κ είναι ενός χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ο κριτικός της «Εστίας» — Το φονοπάζαρο του «Αριστοδήμου» — Προγονικές απόψεις — Τα μεταφρασμένα κι ο Γεννάδιος — Καινούριο Ρουμάνικο μάθημα.

ΠΩΣ κρινουν οι φημεριδες μας τα φιλολογικα έργα, το ξέρουμε. Ακόμα καλύτερα ξέρουμε πως τα κρίνει ή «Εστία» κι αξίζει να σάς το πούμε. Η «Εστία» λοιπόν, που κοντά σ' άλλα ανακατώνεται, ή θέλει να φαίνεται πως ανακατώνεται, και με τα γράμματα, όταν της στοιθεί κανένα βιβλίο, το πρώτο πράτο που ή προσέζει είναι να δει αν τιαόθηκε στο τυπογραφείο του Μάστορα και Καρδαρού κι αν είναι γραμένο από φίλο της. Αν τιαεί και τα δυο αυτά προσόντα, το βιβλίο είναι καλό. Αν όχι, τότε ο κ. Κύρος προσκαλνάνει τον πρώτο τυχόντα Σαμπρόλ και χαμογελώντας του λέει: — Βρε Τόν Τσών, πάρε αϊτή τή φυλλάδα.... Είναι του Ψυχόρη.... Περιποιήσου τον...

Κι ο Σαμπρόλ, που θεωρείται ο σοφώτερος κριτικός του Πόνου στους καρενέδες της Ομόνοιας, παίρνει το βιβλίο με πόδα Μπραγιές τουλάριστο, κοιτάζει το ξώφυλλο, ξεφυλλίζει δυο τρία καταβατά, φραξόντας καμιά λέξη από δω κι από κει, και γράφει τή σφή του κριση.

Αυτά τα ξέρουμε πολύ καλά γιατί χρησιμοποιεμε μερικά χρόνια ρεπορτάζες στην «Εστία» και μās διόρθωνε τα χειρόγραφα μας ο σοφός κριτικός του Πόνου. Για χειρόγραφα δικά μας λοιπόν, (ή δικά του, το ίδιο κάνει), φαίνεται, θα πήρε και τήν «Απολογία» του Ψυχόρη και γι αυτό έγραψε με τόση άνεβεια και με τόση άναντρονιά στην «Εστία» της περασμένης Παρασκευής (12 του Γενάρη) ότι έγραψε, χωρίς να συλλογιστεί ή σπιμένη λεμονόκουπα της «Εστίας» πως υπάρχουν και μερικά βιβλία που πρέπει, όσοι δεν είναι οι θεοι ναν τα κιάθουνε, να μην τάρηζοννε καθόλου με τα βέβηλα χέρια τους και με τις άστοχες εξηανάδες τους. Ο και-

άνουχτά. Καταλαβαίνει άμεσα. Πώς όμως να το προσημερήσει το κάτι άρτι ή Λουίζα; Γιατί ενφ δεν τρώαζε να συλλογιστεί το θάνατο της Κατινουύλας, που τον πόθησε κιόλας, το κάτι, ως και με το νου της διαστίζει να τόνμασθ με τόννομα του και να το πη νερό. Τό πιο νόστιμο, που ή Λουίζα έσως και να το συμπέρανε πως έπαυσε ή ύψη της από το νερό, επειδή στο χωριό της ή γιγιά της—άλλη μάννα δέ γνώρισε— είχε μια σκρόφα κι όταν ύφρησε, τήν κήφανε, να μάθουνε από τί πέθανε, για ποιά λόγο λιγνεβε, όσο κι αν τήν ταίζανε, κι αν έσπαζε τάντερό της, άρου με το συμπάθειο, αίμα κατουρούσε και άδρα. Τάγκπούσανε το ζώ, που τους κούτισε και κιαάδες. Το κήφανε και βρήκανε τή φούσκα σ' έλεση ή κατόσταση, με λογιά σπυριά. Και το νερό της βγαλμένο από τή θέση του, ξεκολλημένο! Ανατρίχισε ή Λουίζα που τή θυμήθηκε άφτά, και συνάμα πήρε κληή έλιπίδα.

Τό πρωτό, άμα κατέβηκε ή Κατινούλα στο μαγειρείο, ή Λουίζα πήγε και της είπε πως άδικα μαλλώσανε, πως ο Πέτρος κορώνει έφοκλα, μα δεν πειράζει, πως ή ύψη της έκαμε τόση για χατήρι τους, που πρέπει πιά τώρα κάτι να κάμουνε και του λόγου τους. Της ξήγησε τότε πως αν ντρέπε-

μένος ο Σαμπρόλ, μαθαίνουμε, μόνο από Πόνου νιώθει τί θέλει λοιπόν κι ανακατώνεται και με βιβλία;

ΕΦΤΑ ρόνους, μās είπαν, και μά... έπαναληπτική έκλογή έχει ο «Αριστοδής» του Άγγελόπουλου, του ύποψήριου βουλευτή της Άττικής κτλ., που παίζτηκε και παίζεται ακόμα στο Βασιλικό θέατρο, μπροστά σ' άδειανά καθίσματα.

Ο κ. Βλάχος για να προτιμήσει αυτό το έργο σε παρμονές έκλογώνε, θάνκι βέβαια πολιτικός άντιπαλος του Άγγελόπουλου και ζήτησε ναν τον χαντακώσει, παρασταίνοντας το έργο του.

Άκούσαμε κι αυτά, και τα βρίσκουμε πολύ σωστά — Που τήγει το έκλογικό του σαλονί ο Άγγελόπουλος; — Στο Βασιλικό θέατρο!

ΟΧΙ χωρατά πιά! Η να γίνουνε φέτος Άποκριές ή να μη γίνουνε. Κι ά γίνουνε, πρέπει να επανέλθουμε στις παραδόσεις μας, και να συγκεντρώσουμε ξένους, ξαναζωντανεύοντας τα άρχαία Διονύσια των προγόνων μας.

Αυτά, για τόννομα του Θεού, δεν τα λέμε μεις. Τα λέει στους «Καιρούς» μια βδομάδα τώρα ο Δημ. Δημ., (τά έννομένα δηλ. παγοποιεία Δήμηρ—Δημητρακόπουλος). Και τα λέει σοβαρώτατα. Άμέ; Άφού προγονίζουμε σ' όλα, γιατί να μην προγονίζουμε και στις Άποκριές! Άδιάφορο αν ή ζωή αλλάξει, κι αν ό,τι τότε είτανε φυσικό και ταιριασμένο, σήμερα θάνκι συγλό κι άφυσικό. Πώς τα λογαριάζει αυτά, και μάλιστα στους «Καιρούς»;

Ο ίδιος ο Κανελλίδης, θυμούμαστε, στα 97, όταν οι Τούρκοι μās φέρανε κνηγώντας μας στη Λαμία, φώναζε στις πλατείες και στους καρενέδες:

— Άν κοτάνε άς έρθουνε και παρακάτου, στο Μαρθώνα, στα ιερά έδάφη!... Ίκει θα τους δώσουμε να καταλάθουνε!...

Κι όταν καρτερές τή νίκη από τις σιές των προγόνων σου, γιατί να μην καρτερές και τή άδρα από τα καρναβάλια τους;

ΟΙ «ΑΘΗΝΑΙΟΙ» θέλοντας να κοιλιάσουν το Γεννάδιο γράψανε τις προάλλες πως είναι δημοτικιστής και πως μοιράζε στη Λόντρα μεταφρασμένα Βαγγέλια του Πάλατ.

Πως δεν έγινε ποτέ τέτοιο πράμα, που θα είτανε τιμητικώτατο για τον ύποψήριό Μισσία, περιτό ναν το πούμε. Όποιος οικόβασε τήν προκήρυξή του στέ λαό της Άττικής, δε θα δυσκολευτεί κιόλου να παραδειχτεί πως άθρησπος που ξεφουρνίζει άκοπα τόσο παχιά λόγια είναι άδύνατο ναν δημοτικιστής και να μοιράζει μάλιστα και μεταφρασμένα Βαγγέλια.

ΠΩΣ διαλύθηκε το τελευταίο φοιτητικό συλλογητήριο της Σοφίας, όταν το διαβάσατε στις φημεριδες μας, και μάλιστα στην «Εστία» της περασμένης Τρίτης. Έλιπίσαμε ναν το διαβάσατε και ή Κυβέρνηση και να κρούσε τα μούτρα της από ντροπή. Γιατί τί τα θέλατε όσο κι αν είναι βάρβαροι οι Βούργαροι, ξέρουν τί θα πεί Κράτος και μεταχειρίζονται όλα τα μέσα ναν το κάνουνε σεβαστό.

Όχι κλάματα, άλλά θυσιόνη, άλλά το στρατό μεταχειρίστηκε ή Βουργαρικη Κυβέρνηση για να ακουσίσει τους φοιτητάδες. Κι α σκοτώθηκαν και λαθωθηκαν καμια πεντακοσάρια πολίτες και στρατιώτες, ούτε τήν έννοιαζε. Ένα Κράτος άξίζει περισσότερο από πεντακόσια κορμιά κι ο Νόμος πρέπει να πατάει πάνω σε πτώματα που νακούγεται.

Καινούριο λοιπό μάθημα μās δίνουν οι βάρβαροι και καλά θα κάνουμε μεις οι πολιτισμένοι ναν το προσέξουμε.

ταί τάχα του λόγου της, το κορίτσι, να ρωτήσει το γιατρό, βρωξ ή Λουίζα, ή παντρεμένη, φτάνει ναχρη το χαρτάκι με τήν άνάλυση από το φαρμακοπωλείο, και κλάιττα πως το μουκλάκι το δίνει άφτη του φαρμακοπωλή. Προστεισε πως έπρεπε με κάθε τρόπο να κοιτάξει για τήν ύγεια της ή Κατινούλα, να μη σέρνεται στο σπίτι σαν τήν άκαμάματισσα, μήπως το πικρατηρήσουνε άξαρνα τήφεντικά, και πως με το χαρτάκι, θα γειάνη, δεν μπορεί. Πείστηκε ή Κατινούλα με το λόγο, γιατί τήφεντικά ίσια ίσια συλλογίστηκε, κι από τον Άη Δημήτρη το φοβότανε να τή δυσχερετήρη, Άφωσιωμένο παιδί, καθώς πάντα, και που φρόντιζε για τους άλλους, άκόμη και σά φρόντιζε για τόν έαφτό της.

Έτσι γλύτισε κι από της Λουίζας τα χέρια, επειδή μόλις που της φέρανε το χαρτάκι από το φαρμακοπωλείο, τήν περίφημη τήν άνάλυση, πάλι πήγε ο νους της στήφεντικά. Δηλαδή, πρώτα πρώτα στοχάστηκε τήν Κυρία, τήν Όλια της, τήν προστάτισσα τή λατρεμένη της. Τί θήλεγε, αν τάβλεπε; Τότες, πρό δέκα χρόνια, σαν άβρώστησε ή Κατινούλα, ή κληή της ή Κυρία, ο άγγελός της, μήπως δεν τή νειάστηκε; Μα και σαν πέθανε, μήπως

«ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ»

Σε κάποια φημερίδα της Σαλονίκης, που λέγεται δα κι «Αλήθεια» — τί ψέμα τρομερό! — δημοσιεύτηκανε τις προάλλες μερικοί άνάλογοι χωρατάδες μια τις «Σκιές μου», τα ποιήματα δηλ. του φίλου Τανταλίδη. Τα διαβάσαμε και μεις αυτά τα περίφημα άρθρα και γελάσαμε, μα και λυπηθήκαμε όχι λίγο, ότι μάλιστα σκεφτήκαμε πως είτανε γραφό τή χλιοκατατρεγμένη Μακεδονία μας να μη τήν πατανε μοναχά οι Βούργαροι μα και οι φοβεροί κομιτατζήδες του δασκαλισμού. Κάτι τέτιο θα συλλογίστηκε κι ο Τανταλίδης και γι αυτό ή δυνατή κι όμορφογραμένη άπάντησή του στις άνοησίες της «Αλήθειας» είναι με πόνο γραμένη, ενώ έπρεπε νανι γραμένη μόνο με γέλια και με κοροϊδίες.

Πόλη, 9 Γενάρη 1907

Άγαπητέ μου Θεά,

Πήρα με το γράμμα σου τάποκοπίδα της έφημερίδας «Αλήθεια» που μου στέλνεις και διάβασα όσα μου φέλνουνε για τόν ψυχαραισμό μου ο άρχισυντάχτης κύρ Μπήτος και ο Σιόρ Παπαγεωργίου, αυτός με το ψευτόνομα ΓΡΑΜΜΑΤΑ.

Σα να μου φαίνεται πως έσυ χλοσκαίνεις περισσότερο από μένα, ή καλία, έσυ χλοσκαίνεις ενφ έμένα δε μου κόφτει καρδί. Αυτό περίμεινα το ενάντιο θα είτανε για μένα ξαρνιστικό εύχάριστο, τόμολογώ, όχι γιατί θα παινούσανε τις «Σκιές μου», μα' άπλοόστατα γιατί θα ψευτίζανε κατι που έχω γράψει στα «Λίγα λόγια» μου: πως δηλαδή λειπει άπ' το ρωμαϊκό μυαλό ή προσηγή (διαβάστε ΠΡΟΣΟΧΗ. Άν το είχανε οι λεγάμενοι αυτό το σπάνιο δώρο θα προσέχατε:

Πρώτο: Πως οι Ψυχάρηδες, Παλληδες, Παλαμάδες, Φωτιαδηδες, Έρταλιώτηδες, Έρμονες κλπ. κλπ. που τους έχουνε κάθε ώρα στα στόματά τους, είναι όλοι άνθρωποι που παρουσιάζουνε και στην έξωτερική και στην έσωτερική ζωή τους που ξετυλιζεται στα βιβλία τους, κάτι σοβαρότερο και έπιστημώτερο από κάμποσα καθημερινά έπιστημα προσώπατα της Ρωμισσύνας. Κι άμα προσέχατε αυτό, θα συλλογιόντανε πως για να πολεμούνε τέτοιου άνθρωποι για μια ιδέα με τόση έπιμονή και θυσία, κάτι μπορεί να τρέχη μα' αυτή τήν ιδέα, όσο κι αν τους φαίνεται με πρώτο, ματιά άντ.θετη με τή δική τους τήν αλήθεια. Και τότες θα προσέχατε περισσότερο στα γραφόμενα τους, σε κάθε φρασούλα, σε κάθε λέξη, σε κάθε κόμμα, και θα μελειούσανε το ζήτημα προ να μιλούνε. Έπειδής, μη μου πής όχι, γού δεν καταλάθανε άπ' τί ζή-

δεν της πράγγειλε να δουλέδη πιστά τον Άνιόξ, να μην αφήση ποτές τή Μαιρίτα της; Να όμως που άβρωστώ ή Κατινούλα και δεν της λέει τίποτα! Σάν τήν ξεστσίπωτη τρέξει στο φαρμακοπωλή, χωρίς κανε να της ζητήσει τήν άδεια! Κι άφού της κακαστρώσανε κιόλας μια κοτζάμ άνάλυση, τήν κρύφτει, κι άντις να τή δείξη στήφεντικά, τή δίνει της Λουίζας, που όσο ύψη της κι αν είτανε δεν τή γνώρισε ή Κυρία. Δέ γίνεται στον Κύριο, βίβλια πως δεν τήλμουσε. Θα τή μολογήση έλα στην Άννα, θα της μπιστεφρή έκεινής το χαρτί.

Τάποφτασε πιά ή Κατινούλα κ' ήσύχασε. Άρχισε τώρα μάλιστα και να χαίρεται. Δίπλωνε, ξεδίπλωνε το χαρτί, το διαβαζε της φαινότανε πως μεγάλα πράματα δεν είχε, πως άξαρνα είχε γίνει καλά. Είναι αλήθεια που δεν καταλάθινε και πολύ. Μα τή άρεζε και το κιάτζε. Τέβρωσε σπουδαίο, έμοιαζε καθώς πρέπει, σεβασό και καστρικό, το χαρτί του φαρμακοπωλή. Θήτανε τίμιος άθρωπος και σοφός. Θα του κούτισε και κάμποσο κόπο. Μια κόλλα, τόση! Τετράγωνη. Μισό τυπωμένη, μισό γραμμένη με το χέρι. Άπάνω, ή μερομηνία. Παρίσι, 26 του Φλεβάρη. Έπειτα, με γράμματα χοντρά. Όθρου άνάλυση. Και με μικρότερα Τ....

τημα γιατί... γιατί δὲ μελετήσανε. Μπορεῖ ὁ κ. Παππαγεωργίου νάβαι βαθύς ἑλληνιστής κὶ ἀναγνωρισμένος, μὰ βεβαίωτατα τὸ ζήτημα δὲν τῶχει μελετημένο κἀ δὲν ἔχει κἀ πολλὰ ἄλλα πράματα ἀκόμα μελετημένα. Αὐτὸ φαίνεται κἀ στοὺς δύο ἀπὸ τὸν τρόπο, τὸ ὕφος κὶ ἀπὸ τὰ παιδιακίσια ἐπιχειρήματά 'τους.

Πολὺ μεγάλη ἰδέα θῆχουνε γιὰ τὴ σοφία τους κἀ μικρὴ γιὰ κάθε τί πού δὲν εἶναι ἐγὼ τους, πού εἶναι ἄλλος. Κ' ἐμεῖς ἀηδιάζουμε ν' ἀπαντοῦμε σὲ παιδιακίσια ἐπιχειρήματα. Ὅσα μελετήσουνε τὸ ζήτημα κἀ ἀρματωθῶνε μὲ πλοῦτο ἰδεῶνε κἀ ἐπιχειρημάτων πού μποροῦνε νὰ λογαριαστοῦνε σὲ συζήτηση, τότες μπορεῖ νὰ κάνουμε κ' ἐμεῖς κέφι γιὰ συζήτηση.

Μὲ λίγα λόγια, παρατήρησα ἓνα σταθερὸ φαινόμενο στοὺς περισσότερους ἀπὸ μᾶς πού προσέχανε στὸ ζήτημα κἀ παραδεχτήκανε ἀκέρειο τὸν Ψυχασμὸ. Παρατήρησα δηλαδὴ πὼς ἡ ἐξέλιξή τους παρουσιάζει τὰκόλουθα τρία στάδια :

1ο στάδιο : Παραδέχονται τὴν ἀρχή, μὰ βρῖσκουνε πὼς σὲ πολλὰ τὰ παραξηλώνουνε οἱ Ψυχασμικοί. Ζητοῦνε βλοῖπὸ συμβιβασμούς κἀ μέσους ὅρους. Εἶναι ἡ στιγμή πού ἡ φυσικὴ ἀδράνεια φερρεῖ τὸ ἀκοῦφο τῆς λεγόμενης καλαιστησίας.

2ο στάδιο : Ὅσο ἡ προσοχὴ γυμνάζεται κἀ πολύνει, τόσο γίνονται λιγότερο συμβιβαστικοί, ὡς πού τέλος παραδέχονται ὅλη τὴ λεπτομέρεια γιὰτὶ μόνον ἐκεῖ βρῖσκει τὸ μυκλὸ κἀ ἡ ψυχὴ τοῦ τεχνίτου τὴν πωθητὴ ἀρμονία, τὴν ἀπόλυτη καλαιστησία (ἔ! τί πάει νὰ πῆ πάλε τοῦτο!!! θὰ ρωτήσουνε κάποιον δάσκαλον πού ἀπὸ ἀρμονίες κἀ τέχνες λίγο σκαμπαζοῦνε).

Σαυτὸ τὸ 2ο στάδιο ὅπως βρῖσκεται, ἔχει ἀκράτητη ὄρμη νὰ συζητᾷ, νὰ γκρεμνᾷ τὰ μπόσικα ἐπιχειρήματα πού πάντα μὲ τὸ ἴδιο καλοῦπι φουρνίρουνε οἱ εὐκολοὶ πατριῶτες κἀ οἱ σοφοὶ φρουροὶ κάθε νεκροπαράδοσης.

3ο στάδιο : Πλημμυρισμένοι ἀπ' τὸ φῶς μιᾶς ἀπλῆς ἀλήθειας κἀ βέβαιου ἀπ' τὴν ἱστορικὴ πείρα πὼς πάντα οἱ ἀπλούστερες ἀλήθειες κἀ εὐεργετικώτερες κατατρεχτήκανε ἀπὸ τὴ στενοκεφαλιά κἀ ἀπὸ τὴν ἀνίκητη ἀπροσεξία τῶ νωθῶ κεφαλιῶνε, ἀηδιάζουμε κάθε σηζήτηση.

Χαμογελοῦνε ὅμως βλέποντας ἀντικειμενικὰ (ἄλλο δύσκολο πρᾶμα γιὰ ρωμαϊκὸ μάτι) κἀ πραγμα-

τικὰ πὼς ἡ ἀλήθεια τὸ δρόμο τῆς τὸν κάνει σιγὰ σιγὰ μὰ σίγουρα.

Τοῦ κάκου φωνάζουνε! τοῦ κάκου βρίζουνε! ἔρχονται! ἔρχονται! καί... ἔρχονται!.. Ρίξε μὰ ματιά στὴ φιλολογία μας κἀ στὸν τύπο μας τὰ 20 τελευταῖα χρόνια κἀ θὰ τὸ διῆς.

Αὐτὰ ὅλα εἶπαμε πὼς θὰ προσέχανε πρῶτο. Τώρα...

Δεύτερο : θὰ προσέχανε στὶς «Σκιές» μου πὼς μέσα στοὺς φτωχοὺς μου στίχους κινιέται κάποια ψυχὴ πού τυραννᾷ ἢ αἰώνια κρυμμένη ἀλήθεια, μὰ ψυχὴ πού μπορεῖ νὰ μὴν πέτυχε νὰ ξετυλίξῃ μ' ἀφεγάδιαστη ὁμορφιά τὰ ὄραματά της, μὰ πού, βέβαια, εἰλικρινὰ ἐνοιῶσε τὴ συγκίνηση κάποιου βαθυτέρου κἀ δυναμικώτερου ζωῆς ἀπ' τὴν καθημερινή. Κἀ τότες θὰ συλλογιούντανε πὼς ὁ κριτικὸς τους, πού κάθε ἄλλο δέχεται στοὺς στίχους τοῦ παρὰ λαφράδα, θῆχε κάποιον λόγο νὰ τὰ συνταιριάξῃ κἀ νὰ τὰ γράψῃ ὅπως τᾶγραψῃ· ἂν ὄχι ἄλλο, βέβαια ὅμως κάποιον λόγο ἀξιοπροσοχῆς. Κἀ τότες θὰ προσέχανε κἀ θὰ βλέπανε, ἀπ' τὰ δύο παραθυράκια πού λῆω στὰ λίγα λόγια μου, στὸ τέλος, θὰ βλέπανε τὸ πέλαιο τῆς ψευτιάς, τῆς γραμματικῆς, τῆς καλαιστητικῆς κἀ ὅ,τι δῆποτε-αλλοῦκῆς, πού πνίγονται οἱ ἴδιοι κἀ πολεμοῦνε (ἄς πῶ μὲ καλὴ πίστη;) νὰ πνίζονται κἀ τῆς νέας γενεᾶς τὸ ζῦπνημα.

Μὲ λῆς πὼς ἔκανα ἀσκῆμα τὰ γράψω τὰ λίγα λόγια. Βέβαια πὼς ἂ δὲν τᾶγραφα, οἱ φίλοι μποροῦσανε νὰ παινεῖσουνε κάπως τὸ βιβλίον. Ἄν ἔβαζα μάλιστα κἀ τέσσαρα-πέντε ν κἀ δύο-τρία σθ κἀ φθ κἀ κτ, ἴσως θὰ μὲ παίρνανε κἀ γιὰ δείγμα ἀμειψιμῶνε δημοτικῆς λιαν ἀφισιαμένης τοῦ ἐκχευδαῖσμένου Ψυχοπαλλικῶ ἰδιώματος!!

Τὶς παινεσιᾶς τους ἄς τὶς κρῦψουνε γιὰ ἄλλους. Ἐγὼ σὲ βεβαιῶνω πὼς δὲ γράφω γιὰ παινεμάτα. Νοιώθω πὼς βρῖσκουμε σ' ἓναν κόσμον ἐπίσημο κἀ σοβαρὸ, μ' ὅλο πού βρῖσκεται στὸν ἴδιον κἀ ὁ κύρ Μπήτος. Ὅλα μού κάνουνε μιὰ βαθειὰ ἐντύπωση κἀ ἡ ζωὴ μου, εἴτε κλαίω εἴτε γελῶ εἴτε ἀγαπῶ εἴτε μισῶ εἴτε ἐργάζομαι τὸ κἀ τὸ εἴτε γράφω ρυθμούς, εἶναι μιὰ ἀναγκαῖα ἀντιβολιά τοῦ ἐγὼ μου πού μού ἐπιβάλλεται ἀπὸ κάποιο μυστηριώδικο κἀ ἀναγκαῖο νόμον. Σάνα μού φαίνεται πὼς αὐτὸ εἶναι ἀληθινὴ ποίηση τῆς ζωῆς, ἀδιάφορο πῶσα γράδα δέχουνε οἱ στίχοι μου, πολλὰ λίγα, μικρὰ μεγάλα.

Κάμποσα σ' ἔγραφα γιὰ νὰ μὴ χολοσκάνης.

Κἀ τὸ κάτω τῆς γραφῆς καλύτερα νὰ γίνεταί λόγος γιὰ τὴν ἰδέαν. Ἡ ἰδέα δέχεται πὼς ζῆ. Ἡ ἰδέα πάντα θὰ κερδίσῃ. Τὸ νὰ χάσω προσωπικὰ ἐγὼ στὴ γνώμη μερικῶνε (κἀ τί γνώμη!) δὲν πειράζει.

Πάντα ἐγὼ μένω ἀνάλλαχτος κἀ πάντα μὲ τὴν ἴδιαν ἀγάπην σὲ φίλῳ

Ὁ ἀνιψιὸς σου ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

Ο ΕΡΩΤΕΜΕΝΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

Πόνου σὴ γλῶσση, ὀλόλευκοὶ πού τὴν πλουμίζουν κρῖνοι, Σὲ ρέμα πλάι πού ἀπ' τὸ βουνὸ δροσάτο κατεβαίνει, Γυμμένο τὸ βοσκόπουλον χίλια τραγούδια χύνει, Δαλώντας τὴ φλογέρα τοῦ τὴν πολυαγαπημένη.

Μὰ τώρα τί γλυκοὺς σκοποὺς πού χύνει στὸν ἀέρα Κι' ἀντιλαοῦνε τὴ βουνά κἀ τὰ λαγκαδία πέρα. Τὶς φεγγαρόλουστες βαθειὰς νύχτας τοῦ Ἀπριλοῦ μῆναι Γλυκότερο τὸ ἐρημικὸν ἀηδόνι δὲ λαλοῖ.

*Α, τὴ βοσκούλα τραγουδᾷ τὴ μαυρομάτα τώρα, Στὸ ροδιωμένον δειλινοῦ πού ἐφῆς τὴ γλυκειὰν ὥραν Στὴ στράτα συναπάντησε πού ἀπὸ χωριὸ παγαίνει,

Και κεί δειλιά σὴ μοναξιά, κοντὰ σὴν κρῶ-βροσίαν Στὸ μάγουλό της τρέμοντας πρώτο φίλιν ἔχει ἄφῃσι, *Α, τὴ βοσκούλα τραγουδᾷ τὴν ἐρωτοπλασμένη.

N XANTZAPAN

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δ. ΦΙΛΙΟΥ: Ἐλευσίς. Μυστήρια ἐρείπια κἀ μουσεῖον ἀειῆς (μετὰ πολυχρόνου διαγραφῆματος). Ἐν Ἀθήναις τύποις Π. Δ. Σακελλαρίου 1906. Σχήμα 8ο μικρὸ. Σελ. 126.

Ὁ κ. Φίλιος, ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ τοῦ βιβλίου, πού μὲ πολλὴ χαρὰ συσταίνουμε στοὺς ἀναγνώστες τοῦ Νοῦμα, εἶναι ὁ ἀληθινὸς Ἱεροφάντης μας γιὰ τὰ ἐρείπια τῆς Ἐλευσίως. Δέκα κἀ ἀπάνου χρόνια ὁ σοφὸς ἀρχαιολόγος κατέγινε στὴν ἀνασκαφὴ τῆς Ἱερῆς Πόλης τῶν ἀρχαίων κ' εἶχε τὴν πεντακκλή τύχην ἀποτελειώσῃ ἔξια κἀ τιμημένα τὸ ἔργον πού φανταστῆκε κἀ ἀρχίνησε ἡ Ἐταιρεία τῶν Dilettanti κἀ ξακολούθησε βραδύτερη ὁ γαλλὸς ἀρχαιολόγος Lenormant. Ὁ κ. Φίλιος μᾶς ἐτοιμάζει—δουλεύοντας μ' ἐπιμονὴν ἀληθινῶ Βενεδικτικῶνου πολλὰ τώρα χρόνια—γενικὸ κἀ μεγάλο ἔργον γιὰ τὴν Ἐλευσίαν, πού ὅλοι μας ὅσοι ἔχουμε καταμα-

Κ...Δηλαδὴ, τοῦ ἴκνου ἢ τῆς κυρίας τᾶδε. Ὅνομα ὅμως δὲν ἔβαζε. Μπαρῶ του, συλλογίστηκε ἡ Κατινούλα, ἔτσι δὲ μὲ κόφτει. Βλέπεις, κἀ τὸ κἀτὶ ἐκεῖνο πού τῆς γύρισε ἡ Λουίζα, τί ὁμορφὰ πού τὸ γύρισε. Καλέ, τοῦ λόγου τους φτειάνουνε λέξεις δικῆς τους, πού σοῦ λένε ὅτι τοὺς περᾶσῃ κἀ δὲν κοκκινίζεις. Ὡστόσο περίεργον νὰ παίρουνε τὴν προσοχὴν τους τέτοιες ἀνοστες δουλειᾶς, νὰ σοῦ ξετάζουνε τὸ νερὸ σου! Σημειῶνουνε κἀ τὴν Ἡλιάνια...Τριάντα χρονῶ. Δὲν τὸ ξέρανε ὅμως κ' ἡ γραμμίτσα ἐμνησκῆ ἄδεια. Σοῦ βωποῦνε φαίνεται κἀ τί ζητάεις; Βῆρος προσεγγιστικὸ. Δὲν τὸ μνημονέβανε οὔτε τοῦτο. Πού νὰ πάνε τώρα νὰ τὴ ζυγάσουνε; Νὰ σοῦ πάλει, παρακάτω ἀπὸ τὸ βῆρος, κἀ τὰ χοντρά τὰ γράμματά ' Γνωρίσματα φυσικά. Ὡς ἰδῶ τυπωμένα ὄλα. Κι ἀμέσως ἀρχινούσανε φαρδιά πλατιά τρεῖς στήλες ἀραδιαστές, οἱ δύο πρώτες τυπωμένες, ἡ τρίτη χειρογραμμένη. Γιὰ νὰ δοῦμε. Ἡ τρίτη σοῦ ξεδιάλυνε κἀ τὸ λεγόμενο.

Κανονικὰ σημάδια. Τὸ ξεταζούμενον ὄζρον Ποσὸ τῶν 24 ὥρῳ 1100 ὡς 1400 κ. ἔκ. στ. μ. Ὅψη Διάφανη Θολούτσικη Χρωμῆ Κίτρινο λεμονί. Κίτρινο κεχλιμπαρί. Μυροῦδιὰ Sui generis. Κωνονική.

Κατακάθισμα. Διόλου ἢ λίγο. Μπόλικον. Αἷματουδερό Ἀντίδραση Καθαρτὸ ὄξυυχο. Ὄξυυχο λαφριά. Πύκνος ὡς +150 1020 1020 Παρέκει μιλῶσε γιὰ Προσδιορισμὸν διαλυμένων οὐσιῶν, Ὑλικὸ ἀνεξάτμιστο, Ὑλικὸ μεταλλικὸ, Ὑλικὸ ὀργανικὸ, μὲ σωρὸ μικροτυπωμένες ἐρμηνεῖες, πού γρῶ δὲν ἐνοιῶθε. Δὲ θὰ εἶχε τίποτις ἀπ' ἀφτά, μῆτε διακλυμένη οὐσία, μῆτε ἀνεξάτμιστο, μῆτε μεταλλικὸ, μῆτε ὀργανικὸ ὕλικον, ἀφοῦ τίποτις ἀντίκρου δὲν ἔγραφε. Ἡ Κατινούλα τᾶγνωσῆσε πὼς ἡ Λουίζα πλέρωσε μόνον γιὰ μισὴ ἀνάλυση, ἐπειδὴ δὲν τὴν ἄωρησε ὁ Πέτρος νὰ κάμῃ σωστή, συβιβάζοντας ἔτσι τὸ πάθος μὲ τὴ φιλαργυρία, ἴσως κἀ μὲ κάποιαν ἀγάπην τῆς ἀδερφεῆς του, γιὰ νὰ μὴ βάλῃ τᾶχα ὁ φαρμακικὸς τᾶ κακὰ μὲ τὸ παραπάνω. Τῆς φάνηκε ὅμως τῆς Κατινούλας πὼς εἶδε κἀ κἀτὶ ἀχαμνὸ στὸ χαρτί κἀ μιὰ λέξην τῆς χτύπησε τὸ μάτι. Ἐλεγε τὸ χαρτί, μὲ χοντρά τυπωμένα γράμματά—σημαντικὸ πρέπει νάτανε— Ἀνώμαλα στοιχεῖα στὴ μέση τῆς γραμμῆς κ' ὕστερα διάβασε: Λεφκάδι. — Ζητήθηκε μὲ διάφορες Παρουσία γνωστῆς ἐνεργείας. Τὰ Τόλιτρο 1γρ. 20 ἄλογο ποσὸ γυδάσθηκε.

ἀφοῦ ἔληξε μέσο ζέσης, ἀφοῦ τῶν 24 ὥρῳ οὐσουρῶθηκε κἀ ἀφοῦ ξεράθηκε. Ἀποτέλεσμα. Γιὰ τὸ λεφκάδι κάπου ἄκουσε. Εἶναι ὅταν τὰ σπράδι τοῦ ἀβγοῦ. Τὸ αἷμα γίνεται νερὸ. Πλάγι ὁ γαλακτῆς ἀπὸ λεφκάδι πέθανε πέρπει. Μὰ πὼς νὰ τῆς κατέβηκε τέτοια κακὴ ἀρρώστια; Δὲν μπορεῖ. Ἀφτηνῆς ξεναντίας, αἷμα γινότανε τὸ νερὸ τῆς. Δὲν εἶχε κἀ πολὺ λεφκάδι, 1 γρ. 20. Τί σημαίνει; Γλώσσασμα τουλάχιστον δὲν τῆς βρήκανε. Δὲν τὸ κᾶτεχε τί πρᾶμα εἴτανε; τμησιώσανε ὅμως μὲ τὸ μελάνι. Ἀπουσία. Χολή, τίποτα. Κι ὡστόσο ἀρκετὰ χολότανε μέρη νύχτα. Γύρισε τὸ φύλλον. Ἐδῶ μόνον τυπωμένα ἐβλεπε, πρῶτα πρῶτα Κανονικὰ στοιχεῖα. κατόπι ἀράδει ἀράδα κἀ μὲ κάμποσα ξηγήματα γιὰ τὸ καθένα. Οὐρία...Οὐρικὸν ὄξῶ... Ἀλάτια φωσφορικὰ... Χλωροῦχα σώματα. Σὰ νὰ δυσχεροσθήθηκε πού ἀπὸ τὰ κανονικά, τὰ συνηθισμένα μας δὲν τῆς ἀνακλήσανε κανένα στὸ μπουκαλάκι. Ἐνας Πίνακας συγκριτικὸς, ἄδεις κἀ τοῦτος. Ἀλήθεια πού σοῦ κοπάνιζε τὰ ἴδια, Οὐρία κἀ ἄλλα παρόμοια. Εἶπε μέσα τῆς πὼς ἴσως δὲ θὰ χρειάστηκε νὰ τῆς τᾶναλύσουμε ἀφτά,

γευθή από τον 'Αρχαίο Κόσμο περιμένουμε μ' ένα δικιον πόθο. Το βιβλίο που δημοσίεψε τώρα είναι καθώς λέει «χάρι των πολλών», και τὸ εἶχε τυπώσει γαλλικὰ στὰ 1896. Ἡ Ἑλληνικὴ ὅμως αὐτὴ ἐκδοσὴ ἔχει γίνεαι σύμφωνα μὲ τὰ πιὸ νέα πορίσματα τῆς Ἐπιστήμης κ. ὁ κ. Φίλιος μιλεῖ σὲ δαύτη ὄχι μονάχα μὲ τὴν αὐθεντικότητά του σοφοῦ, ἀλλὰ καὶ μὲ ἑνθουσιασμὸν ἱερατοστόλου μίξας Ὑπερκάλης Θερασκείας, πού προσπαθεῖ νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἀγάπην πρὸς τὰ λείψανα τῆς Ἀρχαιότητος καὶ τῆ λατρεία πρὸς τὸ Ἀρχαῖον Πνεῦμα, τὸν ἀγρὸ πατέρα τοῦ Μεγάλου, τοῦ Ὁραίου καὶ τῆ ἀληθινοῦ Καλοῦ. Καὶ σὲ πολλὰ μέρη ὑψώνεται ὁ ἀρχαιολόγος σ' ἀληθινὸν ποιητὴ καὶ μᾶς μιλεῖ ἐμπνευσμένως γιὰ τὶς τελετὰς τῶν Ἐλευσινίων, καὶ μᾶς ζωγραφίζει ἀκόμη μ' ὠραία χρώματα τὴ φύσιν τὴν περίμορφη τῆς Ἱερῆς Πόλης, πού καὶ ρημαδισμένη, καθὼς τὴν βρισκεται, δὲ φέρνει στὴν ψυχὴ μᾶς τὴ σκέψη τοῦ θανάτου καὶ τῆς καταστροφῆς, ἀλλὰ φωτιστόλουστη, μὲ φόντο τὴν ἐνδοξὴν θάλασσα τῆς Σαλαμίνας, καὶ τὰ γραμμμένα γύρω βουνά, γλυκοτρογουδάει παντοτεινὰ τὸ τραγοῦδι τῆς Ζωῆς.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

Ο ΠΙ ΘΕΛΕΤΕ

Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς τίτλους πού χάρισαν οἱ φημερίδες στὸ Γεννάδιο: Τέκνον τῆς πατρίδος—ὁ μέγας ἀνδρᾶς—ἡ ἀποθέσις τοῦ Γενναδίου — ὁ ἐθνικοπρόβλητος ὑποψήφιος κτλ.

Μποροῦσαν νὰ τὸν ποῦν ἀκόμη ὁ τυποτυπὸδότης Γεννάδιος, καθὼς μποροῦσε καὶ ἡ ἀφεντιά του νὰ πῆ τις φημερίδες μᾶς ὁ Γενναδιότυπλημένος τύπος. Ὅσο γιὰ τὸ ἀγορασμένον τύπον πού φωνάζουνε μερικοὶ, εἶναι χοντρή, συκοφαντία.

Ὁ κ. Γεννάδιος κ. ὁ δὲ βγεῖ βουλευτής, δὲ θὰ χάσει τίποτε ἀπὸ ἀποθεώθηκε δίχως λόγον (ἐξὸν τοὺς λόγους ποῦθαλε) τὴν Τετράδι βράδι κ. ἀπὸ κέρδιος—ἡ ἀράσας ἀκριβᾶ—τόσα τιμητικὰ ἐπιθετὰ. Τιμὴ του πάντα καὶ καμάρι του πού τὴν πρώτη ρητορικὴ ψυχρολουσία τὴ δέχτηκε στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὸν κ. Κ. Οἰκονόμου, δημοσιογράφου καὶ διδάχτορα τοῦ δικαίου, καθὼς γράφανε οἱ φημερίδες.

Στὴν Ἀγγυπο, μαθαίνουμε, ἔπεσε φοβερὴ φιλολογικὴ ἀκρίβια, Κουρούπη, Βώκος, Ἀνοτήπουλος κλπ. Ἀλλοίμονο στὰ κεμέρια τῶν ὁμογενῶν.

Ὁ Νικ. Βέης μᾶς ἐτοιμάζει μέγιστον ρομάντζο (ὄχι βέβαιον ἱστοριογραφικόν, οὔτε μὲ παραπομπὰς, μὲ ζωντανὸν καὶ λυρικώτατον) μὲ τὸν τίτλον «Πεθαμένῃ Ἀγάπῃ».

δηλαδή πὼς δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀβρωστή. Φτάνει πιά, λέει, κ' ἡ φασαρία γιὰ ἓνα νερό. Στὸ τέλος παρατήρησε καὶ κατὰ μέγιστον γράμματα, μὰ φιλά καὶ σὰ λιγνούτσικα. Μικροσκοπικὴ ἐξέταση στὸ κατακόθισμα. Καὶ πάλι μιὰ σημειωσούλα μὲ τὸ μέλαν: Αἱματίνες πολυάριθμοι. Κάμποσα λεφκοκῦταρα. Λεφκοκῦτρες, λεφκαδι, θὰ μιλάζουνε. Τὰ εἶδαμε καὶ πιὸ ἀπᾶνω. Αἱματίνες, αἶμα, τὸ ἤξερε δὲ πὼς τὸ αἶμα τῆς ἔβραγε. Δὲ θάσπασε ὅμως τάντερό τῆς, εἰδεμὴ θὰ τῶλεγε τὸ χαρτί. Ἀπὸ τὰ βάλανε κάτω κάτω, στο τέλος τῆς δέφετης σελίδας, δὲ θὰ εἶχανε καὶ πολλὰ σημασία. Ἔτσι, γιὰ νὰ πρὸσωσαν τὴν ἀνάλυση.

Τὴν ἴδια ἐντύπωσιν δώσανε καὶ στὴ Λουίζα τὰ γραφτά. Πῆγε μιὰ στιγμὴ καὶ τᾶδειξε τοῦ ἀνδρός τῆς, μ' ἓνα ἄλλο πῆγε! σὰ νὰ τῶφταιγε κείνος μὲ τὴν φιλαργυρία του πού δὲν εἶχε τίποτα ἢ Κατινούλα. Ζεματίστηκε κ. οὔτε τῆς ἐμελε πιά πού θὰ τὰ ξεμυστερεφτῆ τὴν ἡ φύση τῆς στὴν κυρία. Ντρεπότανε ἀξάρνα καὶ τὸν γιαντῆ, νὰ τρέξη, νὰ πλερώσῃ κιάλας, γιὰ τέτοιες κουβέντες, ἂν καὶ τῆς ἀρεζε κάπως τὸ Λεφκαδι. Μὰ ἡ σκρόφα τῆς γιαντῆς τῆς λεφκαδιασμένη δὲν εἶτανε, γιὰ βέβαιον, καὶ βαρέθηκε.

— Ὁ ἀγαπητὸς Βέης τὸ ρομάντζο του θὰν τὸ τυπώσει στὸ «Νουμά».

—Κ' ἡ ἀφμεριδούλα «Κούμα» πού βγαίνει στὴν Κόμη τᾶβλε μὲ τὸν «Ἀθρόπιον μηχανισμό» τῆς κ. Πικραύσκου. Νὰ μείνει πίσω μὴδὲς ἀπὸ τὶς φημερίδες τῆς Ἀθῆνας καὶ λόγου τῆς; Μπᾶ! ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ!

— Ἀπὸ ἓνα ἐκλογικὸν τραγοῦδι, πού δὲν τραγουδῆθηκε ἀκόμη μὰ δημοσιεύτηκε στὴν «Ἀκρόπολη», ἐσεσκώνομε αὐτὸ τὸ στίχον:

«Στὸ Γεννάδιο ὅλη μέρα δίνετ' ἄσπρο πέρα-πέρα».

— Φαντάσου κατὰδίκην, νὰ φηριζοῖς ὅλην μέραν τὸ Γεννάδιο!

— Στὸ δεύτερον τραπέζει τοὺς οἱ χοροτάχοι θάχουνε, μαθαίνουμε, καὶ σὰν, ἂν κ. ὁ σάνος δὲν ἔλειπε καὶ ἀπὸ τὸ πρῶτον τοὺς τραπέζει μὲ τοὺς λόγους καὶ τὶς ἐξυπαδέες τοῦ κ. Φιλάρτου.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

«Πᾶσα κίνησις ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐξοχικοῖς δήμοις τοῦ νομοῦ κατέστη ἀδύνατος».

«Ἐστία» 16 τοῦ Γενάρη, σελ. 4, στήλ. 4 κατωκάτου.

«Ἡ οἰκογένεια Λάιχ κατὰγεται ἐκ Νορβηγίας καὶ ἐγκαταστάθεισα εἰς Σκωτίαν πρὸ 300 ἐτῶν».

«Ἄστυ» 18 τοῦ Γενάρη, σελ. 1, στήλ. 5).

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἀπὸ Πέμπτη σὲ Πέμπτη.

- Υπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος
Σκοτωμοί. Ἀθήνα 1, Περαιὰς 1, Ἐπαρχίαι 6.
Λαθρομοί. Ἀθήνα 14, (καὶ ἄλλαν ἄλλαν!), Περαιὰς 3, Ἐπαρχίαι 4.
Κλεψίαι. Ἀθήνα 6, Περαιὰς 1.
Ἀπαγογῆς. Ἀθήνα 1, Ἐπαρχίαι 1, (ἓνας τραγοῦταπας μιά παντρεμένη).

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ρ α γ κ. Liverpool καὶ Κ. Δελ. Ἀλεξάνδρεια. Λάβαμε τὶς συντρομῆς τοῦ 1907 καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε.—κ. Γ. Κασίμ. Ἀλεξάνδρεια. Λάβαμε τὴν συντρομὴν τοῦ 907 κ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ «Ταξίδιον», Β'. ἐκδοσὴ, πού ζητᾶς ἔχει 4 φρ. γρ. Σοῦ τὸ γράψαμε, μὰ φαίνεται δὲν ἔλαβες τὸ γράμμα μᾶς.—κ. Γ. Πετρ. Μιτυλήνη. 20—25 δρ. τὸ τυπογραφικὸν φύλλον.—κ. Β. Πασχ. Κάϊρο, καὶ Σ. Σ. Ἐλβετία. Λάβαμε τὶς συντρομῆς τοῦ 907 καὶ σὰς εὐχαριστοῦμε.

ΣΤΟΥ ΝΟΥΜΑ

τὸ γραφεῖο καὶ στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ Σακίτου (ῶδες Σακίδου, ἀντικρὸν τῆς Βουλῆς), πωλοῦνται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ τὸ ἓνα καὶ 1,25 φρ. γρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, τὰκόλουθα βιβλία: Τοῦ ΨΥΧΑΡΙ «Ἐναῖο τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἡλιος καὶ Φεγγάρι» — τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸν ζήτημα καὶ ἡ Ἐκπαιδευτικὴ μᾶς ἀναγέννησις» — τοῦ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Γεωργίας», «Μαζώχου καὶ Βρονκόλακος» καὶ «Νησιώτικες Ἱστορίες» — τοῦ Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΑΔΗ «Οἱ σκίαι μου» — τοῦ Χ. ΑΝΤΡΕΑΔΗ «Ὁ Μέγ' Ἀλέξανδρος» — τοῦ ΠΑΝΤΕΑΗ ΧΟΡΝ «τὸ Ἀνεχτήρητον (ῶδες)» — τοῦ ΠΑΠΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία καὶ Πατρίδα» — τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ παλιὰ καὶ τὰ Κεννοῦρα» — τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά» — τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανὸ καὶ πεθαμένον» καὶ «Ὁ Ἀσωτος» (ῶδες) — τοῦ ΛΟΓΓΟΥ «Δάριος καὶ Χλόη» (μεταφρ. Βουτιερῆς) — τοῦ ΕΥΡΥΠΙΑΔΗ «Ἡ Μήδεια» (μεταφρ. Παργαλιῆς) — τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «Ὁ Αἴας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σιδάρη).

Ἡ ΠΑΛΙΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλεξ. Παλλῆ δρ. 2 καὶ φρ. γρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Ὁ ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τῆς κ. Ἀλεξάντρης Παπαδόσκου, χροσοδεμένος, δρ. 1 1/2 καὶ φρ. γρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τοῦ ΚΙΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ «Ἰαμβοὶ καὶ Ἀνοπιστοὶ» — «Τριστένη» — «Γράμματα» — «Ἀσάλευτη Ζοῆ», 6 δρ. ἀντις 12 πού πωλοῦνται στὰ βιβλιοπωλεῖα. Γιὰ τὶς Ἐπαρχίαι 6,50 καὶ γιὰ τὸ ἐξωτερικόν 7 φρ. γρ. δίχως ἄλλο ἐξόδο γιὰ τὰ ταχυδρομικά.

Τὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμά» προμηθεύει στοὺς συντρομητάδες τοῦ Ἐξωτερικοῦ ὅσα βιβλία τοῦ ζητήσουνε, χωρὶς καμιά ἐπιπλέον προμήθεια, ἐξὸν τὰ ταχυδρομικά.

Τοιοὶ περιορισμοὶ τοῦ «Νουμά» πωλοῦνται μοναχὰ τοῦ Β', Γ' καὶ Δ' χρόνου 15 δρ. ὁ ἓνας. Τοῦ πρώτου χρόνου δὲν ὑπάρχουν.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Ἐντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκοις καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γράμματα καὶ εἰς χρυσόν, ἢτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτίας εἰς ὠρισμένην προθεσίαν ἢ διαρκείας. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα, εἰς δ' ἐγένετο ἡ καταθέσις εἰς χρυσὸν ἢ δὲ ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐπιλογὴν τοῦ ὁμολογούτου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῇ Κεντρικῇ Καταστάσει καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων.

Table with 2 columns: Duration (1 1/2, 2 1/2, 3, 4) and Interest rate (tois oio kat' etos dia katatheisai 6 μην, 1 ετ, 2 ετ, 4 ετ, 5 ετ)

Αἱ ὁμολογιαὶ τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῇ ἢ ἀνώνομοι.

Ἡ Ἄννα, σὰν τῆς ἔφερε ἡ Κατινούλα τὸ χαρτί— φαντάζεσαι μὲ τί τρόμον, πού τῶλμησε, λέει, νὰ γυρέψῃ καὶ ἀ ἄλυση, νὰ, ἡ Λουίζα τὸ θέλησε— ἡ Ἄννα μὲ τὸ γλυκὸ τῆς τὸ χαμόγελο, τῆς ἀποκρίθηκε πὼς πολὺ ορόνυμα φέρθηκε ἡ Λουίζα, ἔβριζε μιὰ ματιά στὶς δυὸ σελίδες, καὶ μὲ κάμπωση κρίση, ἀντίς νὰ διαβάξῃ πράγματα πού δὲν τὰ καταλάβαινε καὶ καλὰ, τῆς εἶπε πὼς πρέπει νὰ πάῃ στὸν γιαντῆ— καὶ νὰ μὴν τῆς νοιάξῃ γιὰ τοὺς παραδες.

Ὁ κ. Ἀντρέας, ὅταν τᾶμαθε, ταραχτήθηκε, συλλογίστηκε τὴν Ὀλία, μάλλωσε τὴν Κατινούλα πού τοὺς τᾶκρυφτε τόσους μῆνες, τῆς εἶπε κ. ἄφτός πὼς χωρὶς ἄλλο νὰ τρέξῃ στὸν κ. Ἀμάρο— τοῦ γιαντῆ τῆς οἰκογένειας— πὼς ὁ κ. Ἀμάρος θὰ τὴν γιαντρέψῃ, ἀπὸ τὴν γνώριζε ἀπὸ τότε πού ἐξβῶσθησε πρώτη φορὰ... τότες, κ. ἀναστῆναξε μῆσιν του μὲ πόνο, γιὰτὶ τότες σήμαινε σὰ ζούσε ἡ Ὀλία. Ἐπειτᾶ, πῆρε τὸ χαρτάκι καὶ σὰν πρεσβύτης πού εἶτανε, κάθισε τὸ λορνιὸν του στὴ μέση τῆς μύτης, νὰ μελετήσῃ τὴν ἀνάλυση. Ὁ κ. Ἀντρέας ἤξερε θαρρῶ ἀπὸ γιαντρικὴν ὅσον ἤξερε κ' ἡ Κατινούλα. Μὰ ὁ κ. καθηγητῆς, συνηθισμένος ἀπὸ τὰ κείμενα, νόμιζε μὲ τὰ σωστά του καὶ μὲ τὴν ἴδιαν μέθοδον, φτάνει νὰ προσέξῃ, θὰ βγάλλῃ τὸ νόημα τοῦ

χαρτιοῦ. Περίεργον πὼς ἐνὸς ἀπόφραξος κάθε εἶδος φλαταρία, καὶ μακαρόνια καμιά δὲν εἶχε, πρὸς ξεναντίας, ἅμα σκούνταφε σ' ἓνα στίχον τοῦ Σοφοκλῆ τοῦ ἀγαπημένου, δὲν τᾶκρυφτε μῆτε στὸν ἐκφτό του καὶ ἔκστερη τὸ μελογοῦσε πὼς δὲν καταλάβαινε, ὡστόσο δὲν τοῦ πέρασε μιὰ στιγμούλα πὼς στὴν ἀνάλυση τουλάχιστον θὰ δυσκολεφτῆ. Καὶ πιὸ περίεργον ἀκόμη πού ὁ σοφός, ὁ καλλιεργημένος ἀθροπος κατὰλῆξε ἀπαράλληλχα στὰ συμπεράσματα ὅπου εἶχε κατασταλάξει πρὶν καὶ ἡ Κατινούλα. Τὸ αἶμα βέβαιον πὼς δὲν τοῦ ἄρεσε. Ἴσως καμιά γυναικοκῶβῶστικα, τῆς μήτρας ἢ τίποτος ἄλλο. Τὸ κυριώτερον τοῦ φαντικὸ τοῦ λεφκαδι— τὸ τρυμερὸν ἐκεῖνο καὶ τὸ μόνον γνωστὸ του. Τὰ λεφκοκῦταρα, μικρὰ πράγματα. Ἡ σημειωσούλα στὸ τέλος, ἔτσι, γιὰ νὰ τὰ συγκριθῶστικῶσ. Τὸ λεφκαδιασμῶν ἔπρεπε νὰ κοιτάξῃ ὁ γιαντῆς. Κι ἀπὸ τὰποφάσεις, πρῶσμενε ὁ Ἀντρέας νὰ πάῃ στὸν γιαντῆ ἢ Κατινούλα καὶ νὰ μάθουσε εἰλοὶ τί τρέχει, δηλαδὴ πόσον καιρὸ θὰ βαστάξῃ, γιὰτὶ μὲ τὸν κ. Ἀμάρο οἴγουρα πὼς θὰ γειάνῃ. Καλὸς γιαντῆς καὶ φίλος.

(ἀκολουθεῖ)